

Een veilige wijk, een veilig gevoel?

Onderzoek naar de veiligheidsbeleving van bewoners van PKVW gecertificeerde nieuwbouwwijken

Den Haag, juli 2010
© RCM-advies/Experian

Colofon

Manuel J.J. López
Chris Veenstra
Erik van der Eijk
Eric Seuren

In opdracht van:
Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV)

© RCM-advies
Paramaribostraat 34
2585 GN Den Haag
T.: 070-392.04.17
E.: info@RCM-advies.nl
W.: www.RCM-advies.nl

© Experian Nederland
Verheeskade 25
2521 BE Den Haag
T.: 070-440.45.33
E.: chris.veenstra@nl.experian.com
W.: www.Experian.nl

Samenvatting

Het Politiekeurmerk Veilig Wonen® (PKVW) staat voor een veilig huis in een veilige wijk. Wel zo'n veilig gevoel. Dat het PKVW op woningniveau de kans op woninginbraak aanzienlijk verminderd is al geruime tijd bekend. Maar welke effecten heeft het keurmerk precies op het algeheel welbevinden van bewoners in de wijk? Voelen bewoners van een PKVW gecertificeerde wijk zich daadwerkelijk veiliger? Draagt het keurmerk bij aan de leefbaarheid in de wijk en vertalen de investeringen van de veiligheidspartners zich terug in een hogere waardering van burgers?

Om op deze vragen een antwoord te krijgen heeft het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) – beheerder van het PKVW – Experian Nederland en RCM-advies opdracht gegeven de relatie tussen PKVW en sociale veiligheid te onderzoeken.

Het onderzoek

In tegenstelling tot andere studies, is in dit onderzoek geen vergelijking gemaakt tussen woningen met en woningen zonder PKVW certificaat, maar is expliciet gekeken naar nieuwbouwwijken (opgeleverd na 2000) die volledig volgens de richtlijnen van het PKVW zijn gebouwd en nieuwbouwwijken waarbij dat niet het geval is. Voor de vergelijkbaarheid maakt dit nogal wat uit. Immers een deel van de eisen ten aanzien van de inbraakwerendheid van woningen is sinds 1999 in het Bouwbesluit opgenomen, een aantal woningen in niet PKVW wijken heeft wel het certificaat Veilige Woning en soms zijn nieuwbouwwijken volgens de eisen van het PKVW gebouwd maar zijn op één of twee (soms relatief kleine) punten afgekeurd en hebben dus niet het certificaat PKVW Nieuwbouw behaald.

Het uitgevoerde onderzoek toont aan dat PKVW wijken zich duidelijk positief onderscheiden van niet PKVW wijken voor wat betreft het veiligheidsgevoel van de bewoners en veiligheidsaspecten zoals de sociale cohesie, (fysieke) overlast, verloedering en de waardering voor het functioneren van de politie en gemeente. Qua feitelijk slachtofferschap zijn de verschillen minder groot.

Veiligheidsbeleving

De eisen van Politiekeurmerk Veilig Wonen Nieuwbouw hebben duidelijk een positief effect op de veiligheidsbeleving van de bewoners, hun tevredenheid over de veiligheidssituatie in de eigen woonwijk en hun veiligheidsgedrag.

Qua veiligheidsbeleving laten de resultaten van het onderzoek zien dat 83% van de bewoners van PKVW wijken zich in de eigen woonbuurt (zeer) veilig voelt. In de niet PKVW wijken is dit 79%. Ook in meer specifieke situaties (overdag, 's avonds, als fietser, als voetganger, op de toegangswegen naar de eigen woonwijk, bij het overdag parkeren van de auto, bij de hoofdingang van hun wooncomplex) voelen meer bewoners van PKVW wijken zich (zeer) veilig.

Meer nog dan de bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken zijn bewoners van een PKVW wijk tevreden over de veiligheidssituatie in hun wijk. Ze zijn meer tevreden over de verlichting in hun wijk, de schoonmaak van de openbare ruimte, de verlichting van hun achterpad en de snelle verwijdering van graffiti bij wooncomplexen.

Ook qua veiligheidsbewustzijn en -gedrag komen bewoners uit PKVW wijken beter uit de bus dan bewoners van niet PKVW wijken. In de PKVW wijken melden meer bewoners altijd de achterdeur op slot te doen wanneer zij de woning verlaten en altijd de sleutel uit de voordeur te halen wanneer deze wordt afgesloten dan in niet PKVW wijken. Een overgrote meerderheid van de bewoners in beide soorten wijken vindt het (erg) belangrijk een rookmelder te hebben. In de PKVW wijken is dit percentage iets hoger dan in de niet PKVW wijken.

PKVW wijken worden in het algemeen gekenmerkt door meer sociale cohesie en minder sociale overlast dan nieuwbouwwijken die niet PKVW zijn gecertificeerd waardoor bewoners van PKVW wijken zich in de eigen woonwijk veiliger voelen dan bewoners van niet PKVW wijken. Het wonen in een PKVW wijk heeft hierbij een sterker effect op de veiligheidsbeleving in de eigen woonbuurt, dan het wonen in een PKVW woning.

Slachtofferschap

Bewoners van PKVW wijken worden minder vaak slachtoffer van een poging tot woninginbraak. De kans op een poging tot woninginbraak in een niet PKVW gecertificeerde wijk ligt daarbij 188% hoger dan in een PKVW gecertificeerde wijk.

Opvallend is dat bewoners van PKVW wijken vaker dan vergelijkbare bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken in de eigen woonbuurt het slachtoffer worden van diefstal uit auto's. De kans op diefstal uit auto's in de eigen woonbuurt is in PKVW wijken bijna anderhalf maal (148%) hoger dan in de niet PKVW wijken.¹

Overige veiligheidsaspecten

PKVW wijken worden gekenmerkt door meer sociale cohesie, minder overlast en minder verloedering. Ook de waardering van bewoners voor de politie en gemeente is duidelijk hoger dan dat bij bewoners van niet PKVW wijken het geval is.

Op het gebied van sociale overlast komen de PKVW wijken iets beter uit de bus dan de niet PKVW wijken. Voor wat betreft fysieke verloedering, melden de bewoners van PKVW wijken minder vaak last te hebben van rommel op straat. Ook vernielingen worden door hen minder vaak als veelvoorkomend buurtprobleem gezien. Bewoners van PKVW wijken ervaren wel vaker geluidsoverlast van verkeer dan bewoners uit vergelijkbare niet PKVW wijken.

Bewoners van PKVW wijken zijn beter te spreken zijn over het functioneren van de politie bij hen in de woonbuurt dan vergelijkbare bewoners die in niet PKVW wijken wonen. Zo zijn bewoners van PKVW wijken vaker van mening dat de politie bij hen in de woonbuurt haar best doet, op problemen reageert, bescherming biedt, de zaken efficiënt aanpakt en contact heeft met de bewoners. Bewoners van PKVW wijken zijn meer tevreden over de beschikbaarheid van de politie in hun woonbuurt en zeggen minder vaak dat de politie te weinig tijd heeft voor allerlei zaken of niet snel komt als je ze roept. Ook voor wat betreft de wederkerigheid tussen politie en burgers en de communicatie naar burgers toe zijn bewoners uit PKVW wijken meer tevreden over de politie dan vergelijkbare bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken.

¹ In dit onderzoek is het slachtofferrisico van 12 verschillende delicttypen bekeken. Alleen bij poging tot woninginbraak en diefstal uit auto werden er significante verschillen gevonden tussen PKVW en niet PKVW wijken.

Ook over het functioneren van de gemeente zijn bewoners van de PKVW wijken positiever dan de bewoners uit de vergelijkbare niet PKVW wijken. Dit geldt met name voor de bereikbaarheid van de gemeente, de manier waarop de gemeente de buurt informeert over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid en de aandacht die de gemeente heeft voor het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in de buurt.

Aanbevelingen

In de communicatie naar gemeenten en politie is het goed te benadrukken dat het Politiekeurmerk Veilig Wonen Nieuwbouw een effectief middel is om de sociale cohesie en het veiligheidsgevoel van bewoners te versterken en heeft het een positieve invloed op de waardering van burgers voor het functioneren van de politie en gemeente.

Daarnaast is het zo dat bewoners van PKVW wijken meer dan bewoners van niet PKVW wijken last hebben van diefstal uit auto's. Het is dan ook goed om na te gaan wat hier aan ten grondslag ligt en afhankelijk van die uitkomsten te kijken of de keurmerkeisen op deze onderdelen moeten worden veranderd of aangescherpt.

Tot slot, valt op dat volgens sommige respondenten niet alle PKVW gecertificeerde wijken volledig aan de PKVW eisen voldoen. Ook op dit punt is het goed na te gaan of de beweringen juist zijn, wat hieraan ten grondslag ligt en of eisen en procedures veranderd of aangescherpt moeten worden.

Summary

The Police Label Safe Housing is a Dutch crime prevention instrument aiming to reduce crime and fear of crime through environmental design, architectural measures, and target hardening. The label is awarded to new dwellings, estates and neighbourhoods that are fully built in line with the guidelines for Safe Housing. The Safe Housing Label (SHL) stands for a safe house in a safe neighbourhood. A safe feeling. Several studies have demonstrated that application of the SHL reduces the risk of residential burglary by 80% - 90% on the level of the individual household. But what is exactly its effect on the safety perception and well being of residents of a neighbourhood? Do residents really feel safer when they live in a SHL certified neighbourhood? And do the efforts from the police and municipalities actually result in a better appreciation of their work by the public?

To answer these questions the CCV (Dutch Centre for Crime Prevention and Safety) – national coordinator of the SHL – has assigned the Dutch companies Experian and RCM-advies to investigate the relationship between the SHL and social safety.

The research project

Unlike previous studies – in which comparisons have been made on the level of the individual household i.c. dwellings with and without the SHL – this study compares neighbourhoods i.c. newly built residential neighbourhoods which are completely built in line with the requirements of SHL as compared to similar neighbourhoods that are not (or not entirely) built in line with these requirements. This is a huge difference. After all part of the requirements of the SHL with regards to individual homes are since 1999 mandatory for all newly built houses, many of the houses in non SHL certified neighbourhoods are themselves SHL certified and quite a few newly built neighbourhoods are built in accordance with the SHL requirements but did not pass the approval because of one or two (sometimes very small) points.

This study demonstrates that SHL neighbourhoods distinguish themselves in a positive manner when it comes to safety perception, social cohesion, nuisance, deterioration and public appreciation for the efforts of the police and municipality. The differences between the actual victimisation risk are, however, less convincing.

Fear of crime

Application of the SHL clearly has a positive effect on the residents' feelings of safety, their satisfaction with the safety situation in their neighbourhood and their crime preventive awareness and behaviour.

The vast majority of residents of SHL certified neighbourhoods feels (very) safe in their own neighbourhood (83%). In non SHL certified neighbourhoods this is 79%. Also in more specific situations (during the daytime, evening, as a pedestrian or cyclist, on the neighbourhood access roads, while parking the car during daytime, at the main entrance of the apartment building) there is a notable difference in safety perception between residents of SHL certified neighbourhoods and comparable residents who live in comparable non certified neighbourhoods.

More than residents of non certified neighbourhoods, residents of SHL certified neighbourhoods are satisfied with the safety situation in their neighbourhood. They are more satisfied with the public lighting, the cleaning of the public spaces, the lighting of the back alleys and the swift removal of graffiti from apartment buildings.

Residents of SHL certified neighbourhoods also positively distinguish themselves when it comes to crime prevention awareness and behaviour. More than in the non certified neighbourhoods, residents of SHL certified neighbourhoods always lock their backdoor when they leave their homes and always remove the key from the front door when they have locked it. A vast majority of residents in both types of neighbourhood are convinced of the importance of smoke detectors. In the SHL certified neighbourhoods this is a slightly higher percentage of the population than in the non certified neighbourhoods.

Living in a SHL certified neighbourhood has a stronger influence on the resident's safety perception than living in a SHL certified home. This because of the positive influence of SHL neighbourhood certification on the social cohesion and the reduction of social nuisance within the neighbourhood.

Victimisation

Residents of a SHL certified neighbourhood are less vulnerable for burglary attempts. The risk on attempted burglary is 188% higher in a non SHL certified neighbourhood.

This study, however, also shows that SHL neighbourhoods are more prone to theft out of cars. The victimisation risk for this offence is 148% higher in SHL certified neighbourhoods as compared to non certified neighbourhoods. The causes of this finding were not subject of this study, but certainly interesting to research.

Other safety aspects

SHL certified neighbourhoods are characterized by more social cohesion and less nuisance than comparable non SHL neighbourhoods. Also the public appreciation for the efforts of the police and municipality is higher.

SHL neighbourhoods perform slightly better than non SHL neighbourhoods with regards to nuisance. According to the residents there is also less physical deterioration in SHL neighbourhoods as they much less report trash littering and vandalism as common neighbourhood problems. Residents of SHL certified neighbourhoods report more often than residents from non SHL neighbourhoods traffic noise pollution.

Residents of SHL neighbourhoods show more appreciation for the neighbourhood efforts of the police and municipality than residents from non SHL neighbourhoods. They are more often of the opinion that the police is trying her best, responsive to problems, offering protection, operating effectively and in touch with the local community. Residents of SHL neighbourhoods are more content about the availability of the police and less often of the opinion that the police does not have enough time or does not come when they are called. Also with regards of mutuality between police and residents and communication towards the population are SHL residents more contented than residents of comparable non SHL neighbourhoods.

SHL residents are more satisfied with the services of the municipality. This is especially the case when it comes to the availability of the municipality and its focus on and about their policy of sustainability and safety.

Recommendations

It will be good for the CCV to stress to its safety partners the importance of the Police Label Safe Housing in strengthening the social cohesion within neighbourhoods and the safety perception of its residents as well as its positive effects on the public appreciation for the efforts of the police and municipality.

It is, however, also true that residents of SHL certified neighbourhoods more often than residents from non SHL neighbourhoods report victimisation of theft out of cars. It is advisable to look into these matters more closely and possibly adjust the concerning requirements.

Some respondents indicated that not all SHL requirements are fully implemented in all SHL certified neighbourhoods. Also with regard to this, it is advisable to look into the matters more closely and assess if adjustment of the requirements or procedures is required.

Inhoud

Samenvatting	iii
Summary	v
Inleiding	1
1. Het Politiekeurmerk Veilig Wonen®	2
2. Onderzoeksaanpak	4
3. Veiligheidsbeleving	10
4. Slachtofferschap	21
5. Andere veiligheidsaspecten	25
6. Conclusies en aanbevelingen	32
Literatuur	34
Bijlagen	35

Inleiding

Het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] (PKVW) is een integraal veiligheidsinstrument dat door middel van planologische en bouwkundige maatregelen de sociale veiligheid in een wijk verhoogt. Aanpassingen aan de woningen, de woonomgeving en de wijk moeten er niet alleen voor zorgen dat de wijk veilig is, maar ook dat de bewoners zich er veilig voelen. Daarnaast probeert het keurmerk de leefbaarheid in algemene zin te verhogen. Een sociaal veilige wijk is immers niet alleen een wijk waar bewoners en bezoekers minder vaak slachtoffer zijn van criminaliteit. Het is ook een wijk waar weinig overlast voorkomt. Er zijn weinig buurtproblemen en men heeft minder vaak te maken met antisociaal en respectloos gedrag.

Al meer dan 10 jaar worden er nieuwbouwwijken opgeleverd die voldoen aan de eisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®]. Het is bekend dat de kans op een geslaagde inbraak bij een PKVW woning bijna 80% lager is dan een niet PKVW woning (Nauta 2004), maar over het risico op andere vormen van slachtofferschap is tot op heden niets bekend. Ook is er nog geen onderzoek verricht naar het effect van PKVW op de veiligheidsgevoelens en andere veiligheidsaspecten. Dit terwijl een deel van PKVW zich richt op de veiligheidsbeleving van de bewoners, beheersing van overlast en het bevorderen van de leefbaarheid.

Het beheer van het PKVW ligt bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Om het beheer zo goed mogelijk uit te kunnen voeren is het voor het CCV interessant te weten op welke punten en in welke mate PKVW wijken veiliger zijn dan niet PKVW wijken. Om deze reden heeft zij dan ook Experian Nederland en RCM-advies opdracht gegeven de relatie tussen PKVW en sociale veiligheid te onderzoeken.

Vragen, opzet en ervaringen

De centrale vraag binnen dit onderzoek is *'Is het veiligheidsgevoel van bewoners in PKVW wijken hoger dan in vergelijkbare niet PKVW wijken?'*. Daarnaast is gekeken of PKVW wijken ook qua slachtofferschap en andere sociale veiligheidsaspecten afwijken van vergelijkbare niet PKVW wijken.

Om deze vragen goed te kunnen beantwoorden, is een enquête uitgezet in het Mosaic Consumer Panel; het grootste online panel van Nederland. Hierbij is een a-selecte steekproef getrokken van huishoudens die in een PKVW nieuwbouwwijk wonen en is er per respondent een vergelijkbare respondent in een vergelijkbare niet PKVW wijk bijgezoekt. Op deze manier ontstonden twee bestanden die met elkaar vergeleken konden worden.

Leeswijzer

Deze rapportage doet verslag van het onderzoek naar de relatie tussen het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] en sociale veiligheid. Het eerste hoofdstuk gaat kort in op het Politiekeurmerk, de achtergronden van veiligheidsbeleving en andere relevante veiligheidsaspecten. Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de onderzoeksvragen en de aanpak die is gevolgd om deze te beantwoorden. De resultaten van deze aanpak vindt u terug in hoofdstuk 3 (veiligheidsbeleving), hoofdstuk 4 (slachtofferschap) en hoofdstuk 5 (andere veiligheidsaspecten). Hoofdstuk 6 beschrijft de conclusies en aanbevelingen.

1. Het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®]

Het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] is opgebouwd uit twee delen: PKVW Nieuwbouw en PKVW Bestaande Bouw. Het Politiekeurmerk Bestaande Bouw bestaat uit drie deelcertificaten, die betrekking hebben op respectievelijk de woning, het wooncomplex en de woonomgeving. Het Politiekeurmerk Nieuwbouw is één geheel. Dit keurmerk stelt eisen aan zowel de stedenbouwkundige randvoorwaarden, openbare ruimte, kavels, gebouw en woning. Dit onderzoek richt zich op de nieuwbouw.

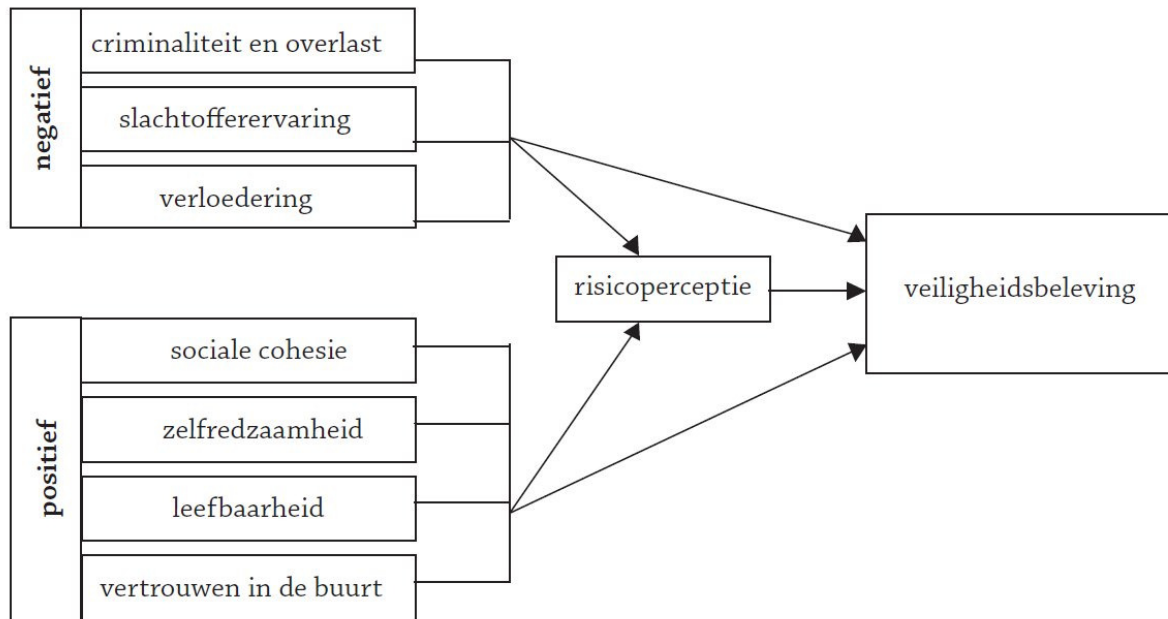
Voor het Politiekeurmerk Nieuwbouw geldt alles of niets. Een gemeente, woningcorporatie of projectontwikkelaar gaat voor het gehele keurmerk Nieuwbouw of niet. Ook hierbij geldt het principe van de integrale aanpak. Het Politiekeurmerk Veilig Wonen Nieuwbouw richt zich op zowel de woningen, complexen als de omgeving.¹ Het Politiekeurmerk is niet alleen een middel tegen overlast en criminaliteit. Het is een aanpak waarin bewoners, huiseigenaren, projectontwikkelaars, gemeente en diverse andere partijen (zoals openbaar vervoerbedrijven, het energiebedrijf, brandweer en politie) er gezamenlijk voor zorgen dat de wijk leefbaar en veilig wordt en blijft. Dit vereist niet alleen bouwkundige aanpassingen, maar ook afspraken over het beheer en onderhoud. Nieuwbouwprojecten die volgens de eisen van het politiekeurmerk zijn gebouwd, worden na oplevering door een onafhankelijke instelling geïnspecteerd en (als alles in orde is) gecertificeerd. Voor de gemeente en de ontwikkelaar een bewijs dat veiligheid een goede plek heeft gekregen in de ontwikkeling van nieuwbouwwijken. Bewoners krijgen naast een veilige woning in een veilige wijk een certificaat waarmee zij bij de meeste verzekeraars korting krijgen op de premie van de inboedelverzekering.

Veiligheidsbeleving

Het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] heeft niet alleen tot doel de feitelijke criminaliteit in en om de woning in te perken, maar ook om het veiligheidsgevoel van bewoners te versterken. Veiligheidsbeleving is een ander verhaal dan objectieve veiligheid (zie o.m. Van der Heijden 2010). Bij veiligheidsbeleving gaat het immers niet alleen om feitelijke slachtofferervaringen, maar ook om zaken als vertrouwen in de buurt en het gevoel dat er ingegrepen wordt als er 'iets mis' gaat. Sociale cohesie, interpersoonlijk contact en betrokkenheid zijn zaken die bewoners of bezoekers direct opmerken wanneer ze een buurt betreden. Mensen voelen vaak feilloos aan of men omringt wordt door mensen waar ze op kunnen vertrouwen of door lieden waar men beter voor kan oppassen. Ook de omgeving geeft hier signalen voor. Wanneer een buurt tekenen van verloedering of verval vertoont dan gaat dit veelal ten koste van de veiligheidsbeleving. Tot slot zijn er nog zaken als zelfredzaamheid, gedrag en diverse affectieve en cognitieve componenten die de veiligheidsbeleving beïnvloeden (zie o.m.: Hale 1996). Jonge mannen zijn in het algemeen minder kwetsbaar voor criminaliteit dan ouderen, maar zoeken (mede door hun grotere zelfredzaamheid) risico's weer vaker op. Mensen kunnen bepaalde locaties of situaties mijden, omdat men er zich niet veilig voelt. Persoonlijkheid speelt een grote rol wanneer men probeert te verklaren of iemand zich wel of niet veilig voelt (Oppelaar & Wittebrood 2006). Daarnaast is het zo dat persoonsgebonden eigenschappen zoals sekse en leeftijd grote invloed hebben op het eigen veiligheidsgevoel van mensen.

¹ Uitzondering is de inbreidingslocatie en een klein project. Infrastructurele wijzigingen zijn dan soms niet van toepassing en behoeven dan ook niet meegenomen te worden.

Los van deze persoonsgebonden controlevariabelen, komen Boers e.a. (2008) tot het volgende conceptueel model van veiligheidsbeleving.

Het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] biedt aanpassingen aan de woningen, de woongebouwen, de woonomgeving en de wijk die er voor moeten zorgen dat de mogelijkheden voor criminaliteit, overlast en verloedering tot een minimum worden beperkt. Daarnaast biedt het voorzieningen die ook de leefbaarheid in algemene zin, de sociale cohesie en het vertrouwen in de buurt ten goede moeten komen. Vanuit dit gezichtspunt zou het keurmerk dus ook de risicoperceptie en veiligheidsbeleving moeten versterken.

Andere veiligheidsaspecten

Naast het tegengaan van feitelijk slachtofferschap en het versterken van het veiligheidsgevoel van bewoners zijn er nog meer veiligheidsaspecten waar het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] invloed op zou kunnen hebben. Deze veiligheidsaspecten zijn geen expliciete doelstelling van het keurmerk, maar zouden wel door het PKVW in positieve of negatieve zin kunnen worden beïnvloed. Het PKVW is een veiligheidsinstrument waar verschillende partijen aan meewerken. Elk van deze partijen heeft haar eigen interesses en vragen. Voor gemeenten en woningcorporaties is het interessant te weten in hoeverre bewoners van PKVW wijken meer dan bewoners van vergelijkbare buurten van mening zijn dat ze in een prettige woonbuurt wonen, dat ze veel contact met buurtgenoten hebben en dat de buurt goede voorzieningen voor jongeren heeft. Ten aanzien van buurtproblemen zou het best eens kunnen zijn dat men van mening is dat er relatief weinig drugsoverlast is of problemen met te hard rijden, vervuiling en hondenpoep. Voor de politie spelen vergelijkbare belangen. Zo is het voor zowel gemeente en politie interessant te weten of de inspanningen die zij in het PKVW stoppen zich 'terugbetalen' in de vorm van goed burgerschap, minder criminaliteit en bijdragen aan een hogere aangifte- en meldingsbereidheid, tevredenheid over het functioneren van de gemeente en politie in de buurt en goed contact tussen gemeente, politie en burgers.

2. **Onderzoeksaanpak**

Het hier gepresenteerde onderzoek gaat over de relatie tussen het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] Nieuwbouw en sociale veiligheid. Dit laatste opgesplitst naar subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoel), objectieve veiligheid (slachtofferschap) en andere veiligheidsaspecten (leefbaarheid woonbuurt, beleving buurtproblemen, oordeel functioneren politie in de buurt, oordeel functioneren gemeente en respectloos gedrag).

Vraagstelling

De centrale vraag binnen dit onderzoek is:

‘Is het veiligheidsgevoel van bewoners in PKVW wijken hoger dan in vergelijkbare niet PKVW wijken’

Naast deze vraag zijn door de opdrachtgever de volgende deelvragen geformuleerd:

- 1) wat is de veiligheidsbeleving van bewoners van een PKVW wijk;
- 2) in welke mate hebben de verschillende PKVW elementen (zoals verlichting, achterpaden ed.) invloed op de veiligheidsbeleving van bewoners;
- 3) in welke mate en op welke aspecten verschillen de resultaten van vraag 1 en 2 van bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken;
- 4) hoe verhouden criminaliteitscijfers van een wijk zich tot de veiligheidsbeleving van een wijk;
- 5) hoe verschilt dit tussen PKVW wijken en niet PKVW wijken;
- 6) hoe houdt PKVW wijkcertificering zich tot andere veiligheidsaspecten van de buurt

Doelgroep

Om bovenstaande vragen te kunnen beantwoorden is aan twee verschillende groepen personen een aantal vragen voorgelegd. Het betreft hier personen die in een PKVW wijk wonen en mensen die in een (vergelijkbare) niet PKVW wijk wonen. Daarnaast is er voor gekozen om alleen respondenten te kiezen in woningen die na 2000 zijn opgeleverd. Dit omdat het PKVW veel invloed heeft gehad op de wijzingen in het Bouwbesluit op woningniveau in 1999.

Een uitdaging binnen de selectie van de correcte doelgroep is de beperkte beschikbaarheid van gegevens over de mogelijke PKVW certificering per wijk. In de PKVW certificering wordt onderscheid gemaakt tussen een certificering op woning niveau en op wijk niveau. Een wijkcertificering is niet mogelijk indien het grootste gedeelte van de woningen daarbinnen geen certificeringen hebben. Andersom is echter wel mogelijk. Een individuele woningcertificering kan los van een wijkcertificering bestaan, met name in de bestaande bouw en in uitzonderingen in de nieuwbouw. Bij de selectie van de onderzoekspopulatie is hier rekening mee gehouden door alleen gebruik te maken van postcodegebieden waar voldoende woningcertificeringen aanwezig zijn.

Het onderzoeken van mogelijke verschillen die er bestaan tussen groepen op een bepaald kenmerk impliceert dat alle overige kenmerken die van invloed kunnen zijn zo constant mogelijk worden gehouden. Een gevonden verschil na een analyse mag immers niet aan andere variabelen toe te schrijven zijn als de variabelen waarop de selectie is gedaan. Het is dus voor de resultaten van groot belang om te zorgen dat er buiten ‘wel of niet PKVW

gecertificeerd' tussen de verschillende groepen een minimaal verschil bestaat. Hierbij is op basis van gesprekken met het CCV, gekozen voor de volgende variabelen:

- verhouding huur/koopwoningen;
- woningtypen c.q. grondgebonden woningen verdeeld in vrijstaand/twee onder één kappers en eengezinswoningen;
- aanwezigheid sociale woningbouw;
- sociaal economische status;
- herkomst / etniciteit;
- leeftijdopbouw van de bewoners;
- aanwezigheid parkeervoorzieningen.

Met deze variabelen is er een deel van de variatie van de steekproefopbouw afgedekt. Echter er kunnen nog meer kenmerken van belang zijn, zeker in termen van veiligheidsbeleving. Denk hierbij aan gezinssamenstelling en dan met name bij bewoners met jonge kinderen. Alleenstaanden kunnen ook een heel andere wijze van veiligheid in de wijk ervaren. Bij het trekken van de steekproef en het bepalen van de weging is de variatie in alle beschikbare variabelen geminimaliseerd.²

De ondervraagde respondenten voldoen dus aan de volgende eisen:

- wonende in een woning opgeleverd na 2000
- wel of niet PKVW certificering
- op overige variabelen variatie minimaliseren

De hierboven vermelde variabelen zijn afzonderlijk gecontroleerd. Daarnaast is gebruik gemaakt van de Mosaic segmentatie van Nederland. Met deze segmentatie zijn betrouwbare segmenten van de populatie te maken welke op een groot aantal (sociaal-demografische en leefstijl) variabelen binnen de segmenten gelijk zijn en tussen de segmenten verschillend.

Mosaic segmentatie en variabelen

Experian Nederland beschikt met de Mosaic segmentatie over een uitgebreide informatiebron van 7,2 miljoen huishoudens. Deze segmentatie van de Nederlandse bevolking is gedaan op een zeer groot aantal variabelen en geeft veel informatie over elk specifiek segment. Uiteindelijk zijn er 10 groepen gedefinieerd die uiteen vallen in 44 typen huishoudens. Hiermee is de complete Nederlands bevolking in kaart gebracht op basis van een uitgebreide set van variabelen.

Naast de bestaande informatiebron heeft Experian beschikking over het Mosaic Consumer Panel. Dit panel bestaat uit 240.000 huishoudens die zijn ingedeeld volgens de Mosaic segmentatie.

Een combinatie van deze twee instrumenten geeft vele mogelijkheden in onderzoek. Eén van de voordelen van de koppeling van een uitgebreide database aan marktonderzoeksteekproeven is de mogelijkheid om een concrete selectie te maken die van belang is bij de samenstelling van de twee onderzoeksgroepen. Hiermee is een betrouwbare opbouw, die gecontroleerd wordt op een maximaal aantal variabelen, gegarandeerd.

² Zie Bijlage 1 voor een verantwoording van de toegepaste wegingmethodiek.

Steekproefomvang

In Nederland bevinden zich in totaal iets meer dan 570.000 huishoudens die binnen de zogeheten doelgroep – hierna te noemen onderzoekspopulatie – vallen. Hiermee wordt de onderzoekspopulatie in onderzoekstermen als ‘oneindig’ betiteld, een belangrijke factor in het samenstellen van de steekproefomvang.

Bij onderzoek is het van groot belang een voldoende grootte en representatieve steekproef te nemen van de populatie waar de onderzoeksresultaten betrekking op hebben. De correcte omvang van de steekproef is éénduidig te berekenen, door de volgende formule naar behoefte in te vullen.

$$n = Z^2 p (1-p) / M^2$$

Waarbij de steekproefomvang (n) wordt berekend vanuit een combinatie van de gewenste betrouwbaarheid (Z), de verwachte antwoordspreiding (p) en de gewenste nauwkeurigheidsmarge (M).

Bij een betrouwbaarheid van 95% en een nauwkeurigheid van 5% levert dat de volgende gewenste steekproefomvang op:

$$n = (1.96)^2 \times 0.5 \times 0.5 / 0.00,25 = \mathbf{384}$$

Een betrouwbaarheid van 99% met een gelijkblijvende betrouwbaarheidsmarge levert een minimale steekproefomvang op van **665**.

Voor dit onderzoek hebben we een ondergrens gehanteerd van 665 respondenten per te analyseren segment. Hier kan nog met voldoende zekerheid uitspraken over worden gedaan. Let hierbij op dat voor het analyseren van de resultaten in bepaalde doelpopulaties, bijvoorbeeld wel/niet PKVW, deze beide groepen voldoende groot dienen te zijn.

In de praktijk hebben we deze theoretische ondergrens doorvertaald naar minimaal 1000 respondenten per doelgroep. Deze marge is ingebouwd vanwege de realistische uitval van respondenten door antwoordcategorieën als ‘Weet niet’ en ‘Niet van toepassing’. Door de steekproef naar 1000 op te hogen, zijn we er zeker van dat het gewenste aantal van 665 in bijna alle gevallen wordt gehaald.

De bruto steekproef bestaat dus in totaal uit meer dan 2000 personen, 1000 respondenten met PKVW certificering (zoals geregistreerd in het Basis Registratie Systeem van het CCV) en 1000 zonder PKVW certificering. Bij de vragen over slachtofferschap is een dubbel aantal bruto respondenten geselecteerd namelijk minimaal 4000 personen, 2000 respondenten met PKVW certificering (zoals geregistreerd in het Basis Registratie Systeem van het CCV) en 2000 zonder PKVW certificering. Alle respondenten bewonen een woning die na 2000 is opgeleverd.³

Na afname van de enquêtes, zijn de antwoordpatronen van elke respondent handmatig gecontroleerd op interne consistentie. In 45 gevallen leidde dit tot uitsluiting van de betreffende respondenten voor de analyse.

³ Ter vergelijking: in VMR 2008 (waar deels dezelfde vragen zijn gesteld) is de steekproef beperkt tot 670 respondenten per politieregio.

Onderzoeksmethodiek

De keuze van de veldwerkmethode is vooral ingegeven door de behoefte een zo hoog mogelijke respons te genereren. Verschillende onderzoeksmethodieken zijn beschikbaar, uiteenlopend van persoonlijke interviews tot online kwantitatief onderzoek. De keuze is afhankelijk van de onderzoeksvraag. Een kwalitatieve onderzoeksfase is vooral interessant als een eventuele vragenlijst nog geconstrueerd moet worden. Deze explorerende onderzoeksmethodiek helpt de onderzoeker inzicht te krijgen in wat er onder de populatie leeft en kan door deze gesprekken een relevante vragenlijst samenstellen. Het confirmatieve deel van het project, het kwantitatieve onderzoek, wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de mate waarin ideeën/meningen bestaan in een doelpopulatie. Hiervoor is een aanzienlijk aantal respondenten nodig die een gestructureerde vragenlijst invullen. In de keuze van veldwerkmethode om deze fase te vervullen zijn we gekomen tot het gebruik van een online panel.

Voor de uitvoering van het veldwerk is het mogelijk een keuze te maken uit schriftelijk, persoonlijk en telefonisch. Gezien de hoeveelheid mensen die ondervraagd dient te worden, wordt een persoonlijk interview disproportioneel duur. De voordelen van een persoonlijk interview, bijvoorbeeld producttesten of bespreekbaar maken van gevoelige onderwerpen, zijn op dit onderzoeksonderwerp niet van toepassing. Telefonisch onderzoek wordt vaak toegepast bij onderzoekspopulaties die een redelijke afspiegeling van de samenleving vormen. Deze respondenten zijn bereikbaar op zo goed als alle momenten van de dag. In dit onderzoek is de onderzoekspopulatie gespecificeerd door het feit dat het gaat om personen die na 2000 een nieuw huis in een nieuwbouwwijk hebben betrokken. Deze doelgroep is problematisch qua telefonische bereikbaarheid waardoor de respons laag kan uitvallen. 'Normale' responspercentages die beschikbaar zijn van telefonisch onderzoek zijn bij deze doelgroep niet van toepassing. Daarnaast is telefonisch onderzoek zeer arbeids- en materiaalintensief, wat het tot een dure onderzoeksmethodiek maakt. Een schriftelijke methode via post en vragenlijsten op papier levert een responspercentage op van maximaal 1%. Gezien de inspanning die bij deze methode gedaan moet worden om voldoende respons te krijgen, de lange doorlooptijd en grote hoeveelheid non-response is de schriftelijke methode via post niet efficiënt.

Een andere schriftelijke methode, de online enquête, is wel een onderzoeksmethodiek die aan de gestelde eisen voldoet. Deze methode kent ondermeer de volgende voordelen.

- De doorlooptijd van het onderzoek wordt aanzienlijk verkort ten opzichte van de overige methoden.
- Informatie uit het onderzoek is direct digitaal beschikbaar, wat de foutenkans aanzienlijk reduceert.
- Multimediale toepassingen, herkenning logo PKVW is bijvoorbeeld mogelijk.
- Routing van vragenlijsten.
- Geografische spreiding van respondenten vormt geen belemmering.

Gezien de onderzoeksvraag en -behoefte is dus gekozen om gebruik te maken van een online onderzoeksinstrument.

Het MCP bevat, verdeeld over Nederland, 240.000 mogelijke respondenten die gemotiveerd zijn om mee te werken aan onderzoek. Door gebruik te maken van het MCP is een responspercentage van 40% praktisch gewaarborgd. Het is daarmee goed mogelijk om onderzoek te doen onder specifieke groepen die in beperkte mate in de samenleving voorkomen. Voor dit onderzoek dus bij uitstek het meest geschikte instrument.

Onderzoeksopzet

In de initiële onderzoeksopzet was gekozen om eerst een dataverwervingsfase uit te voeren – waarbij respondenten in het MCP worden bevraagd over met name hun veiligheidsbeleving en de relatie met de PKVW elementen – en daarna een koppeling te maken met de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR). Deze koppeling maakt het mogelijk om zowel de veiligheidsbeleving van personen in kaart te brengen als de mening over het politieoptreden en hun blootstelling aan delicten. Belangrijk bij deze analyse is dat er voldoende vergelijkbare respondenten beschikbaar zijn die zowel in het onderzoek ten aanzien van veiligheidsbeleving voorkomen als in de VMR.

De onderzoeksopzet van en de beschikbaarheid van de data uit de VMR hebben ons doen besluiten hiervoor een specifiek onderzoekstraject in te richten. De specifieke individuele data is niet te verkrijgen. Daarnaast bleek het aantal vergelijkbare respondenten uit de VMR, bij inschatting, te summier om daadwerkelijk betrouwbare analyses te doen op een vrij selecte doelgroep zoals bewoners van PKVW gecertificeerde nieuwbouwwijken. Deze onmogelijkheden en onzekerheden leidden tot een alternatieve opzet van het onderzoek waarbij alle benodigde gegevens (dus zowel de gegevens ten aanzien van veiligheidsbeleving, slachtofferschap als overige veiligheidsaspecten) uit de online MCP enquête zijn gehaald.

Vragenlijst

Conform de probleemstelling valt ook de vragenlijst uiteen in drie onderdelen. Deze onderdelen hebben betrekking op:

1. de veiligheidsbeleving,
2. het slachtofferschap en
3. andere veiligheidsaspecten.⁴

1. Veiligheidsbeleving

Het eerste deel van de vragenlijst heeft als doel de ‘veiligheidsbeleving’ van personen in enerzijds PKVW gecertificeerd wijken en anderzijds vergelijkbare niet PKVW gecertificeerde wijken in kaart te brengen. Hiermee is ook rekening gehouden bij de selectie van de respondenten.

Bij het ontwerp van dit onderdeel van de vragenlijst is de expertise die de PKVW deskundige inbrengt in het design belangrijk om de onderwerpen die voor het CCV van belang zijn mee te nemen in het onderzoek. De vragen zijn dan ook in gezamenlijkheid opgesteld door de opdrachtgever en onderzoekers.

2. Slachtofferschap

Het tweede deel van de enquête brengt in kaart welke delicten met welke frequentie worden gepleegd. Ook hier wordt onderscheid gemaakt tussen respondenten die respectievelijk in een PKVW gecertificeerde wijk en een niet PKVW gecertificeerde wijk wonen.

Voor de vragenlijst is de vragenlijst van de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR) gebruikt als template. Gezien de vergelijking met de referentiecijfers die in de VMR rapportage beschikbaar zijn, is het niet wenselijk om qua formulering een compleet andere vragenlijst te construeren. Hiermee komt hetgeen wat gemeten wordt wellicht in het gedrang. De formulering is daar waar mogelijk, zo veel mogelijk hetzelfde gehouden. Er is een selectie

⁴ Zie Bijlage 2 voor de volledige vragenlijst.

gemaakt van de voor dit onderzoek relevante vragen. Deze zijn in een logische routing en volgorde gezet.

3. Andere veiligheidsaspecten

Het derde onderdeel van de vragenlijst bevat vragen over de buurtwaardering, de mate van overlast en verloedering, het functioneren van de politie en gemeente in de woonbuurt en respectloos gedrag. Ook hier zijn weer mensen geënquêteerd die in PKVW gecertificeerde wijken wonen en mensen die in vergelijkbare niet PKVW gecertificeerde wijken wonen.

Ook voor dit onderdeel van de vragenlijst is de vragenlijst van de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR) als template gebruikt.

Rapportage

In de tabellen van deze rapportage worden de uitkomsten van de in de enquête gestelde vragen gepresenteerd. Wanneer de antwoorden van de respondenten uit de PKVW wijken significant verschillen van de antwoorden van de respondenten uit de niet PKVW wijken dan is dit aangegeven door zowel de vraag/stelling als de antwoordpercentages met ***vet en schuinschrift*** te markeren. Alleen wanneer de antwoorden tussen de twee onderzoeksgroepen significant van elkaar verschillen wordt dit verschil in de bijgaande tekst toegelicht. De hierbij gehanteerde betrouwbaarheidsmarge bedraagt minimaal 95%.

Doordat het aantal antwoordcategorieën (vrijheidsgraden) per vraag verschilt en ook de verdeling van de antwoorden en respons per vraag anders kan zijn, is het niet op voorhand te zeggen of een verschil van bijvoorbeeld 2% significant is of niet. Om dit te toetsen is bij de kruistabellen gebruik gemaakt van de zogeheten chi kwadraat toets. Bij deze toets wordt aan de hand van de 'chi kwadraat verdeling' nagegaan of de toetswaarde groter is dan op basis van toeval verwacht zou worden. De p-waarde geeft aan hoe onverwacht de combinatie van chi kwadraat waarde en aantal vrijheidsgraden is. Wanneer p kleiner is dan 0.05, wordt van een statistisch significant effect gesproken. De kans dat de geobserveerde waarden gevonden worden terwijl er geen verband tussen de variabelen bestaat, is dan kleiner dan 5 procent.

3. Veiligheidsbeleving

In het eerste deel van het onderzoek is een vergelijking gemaakt tussen de veiligheidsbeleving van bewoners in PKVW nieuwbouwwijken en bewoners die in een (qua bouw en demografische samenstelling) vergelijkbare niet PKVW nieuwbouwwijk wonen.⁵ Hierbij is niet alleen gekeken naar de absolute verschillen in veiligheidsgevoel, maar ook naar de relatie tussen het veiligheidsgevoel van bewoners en afzonderlijke PKVW elementen zoals de inrichting en het ontwerp van de wijk, openbare ruimten, wooncomplexen en woningen.

Uit dit onderzoek blijkt dat bewoners van PKVW nieuwbouwwijken zich in de eigen buurt veiliger voelen dan bewoners uit vergelijkbare niet PKVW wijken. In de PKVW wijken voelt 83% van de bewoners zich (zeer) veilig in de eigen buurt. In de niet PKVW wijken ligt dit percentage op 79%. Zowel 's avonds als overdag voelen bewoners van PKVW wijken zich duidelijk veiliger dan bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken.

Tabel 3.1 Veiligheidsgevoel in eigen buurt

	PKVW	Niet PKVW
Voelt zich (zeer) veilig	83%	79%
Voelt zich 's avonds (zeer) veilig	72%	67%
Voelt zich overdag (zeer) veilig	89%	86%

Ook in een aantal meer specifieke situaties blijken bewoners van PKVW wijken zich aanmerkelijk comfortabeler te voelen dan bewoners van nieuwbouwwijken die qua bouw en sociaal-demografische samenstelling vergelijkbaar zijn. Dit geldt met name voor het veiligheidsgevoel van bewoners die zich overdag als fietser of voetganger door de eigen wijk verplaatsen.

Tabel 3.2 Veiligheidsgevoel in specifieke situaties

	PKVW	Niet PKVW
Doet 's avonds nooit de deur open als de bel onverwachts gaat	21%	24%
Voelt zich overdag als fietser (zeer) veilig	87%	84%
Voelt zich 's avonds als fietser (zeer) veilig	63%	61%
Voelt zich overdag als voetganger (zeer) veilig	82%	77%
Voelt zich 's avonds als voetganger (zeer) veilig	12%	14%
Voelt zich veilig in de eigen woning	89%	89%

De inrichting van de wijk

Bewoners van PKVW en niet PKVW wijken zijn in ongeveer dezelfde mate tevreden c.q. ontevreden over het aantal toegangswegen voor auto's en fietsers in de wijk alsmede het zicht op die toegangswegen vanuit de omgeving. Wel bestaat er een duidelijk verschil in

⁵ Zie het vorige hoofdstuk voor een meer uitgebreide beschrijving van de onderzoeksopzet en steekproeftrekking.

veiligheidsbeleving op de toegangswegen. In de PKVW wijken geven meer bewoners aan dat ze zich altijd veilig voelen op de toegangswegen naar de wijk.

Tabel 3.3 Tevredenheid/inrichting van de wijk

	PKVW	Niet PKVW
Tevreden over aantal toegangswegen voor auto's in de wijk	61%	62%
Tevreden over aantal toegangswegen voor fietsers in de wijk	62%	64%
Wijkbewoners hebben voldoende zicht op alle toegangswegen naar de wijk	56%	54%
Voelt zich altijd veilig op toegangswegen naar de wijk	71%	66%
Kan met de auto altijd een veilige route nemen door de wijk	79%	77%
Kan op de fiets altijd een veilige route nemen door de wijk	73%	73%

Openbare ruimten in de wijk

De openbare ruimten bepalen voor een belangrijk deel het leefklimaat van de wijk en spelen een belangrijke rol in de veiligheidsbeleving van bewoners en de gelegenheid tot slachtofferschap en criminaliteit (Luten 2008). In zowel de PKVW als niet PKVW wijken geeft de meerderheid van de bewoners aan tevreden te zijn over het verlichtingsniveau van de openbare weg, de mogelijkheden voor wijkbewoners om elkaar te kunnen zien en de veilige speelmogelijkheden voor kinderen. In de PKVW wijken is men duidelijk beter te spreken over de openbare ruimten, met name voor wat betreft de verlichting van de openbare weg, de mogelijkheden voor wijkbewoners om elkaar te kunnen zien en de schoonmaak van de openbare ruimte.

Tabel 3.4 Openbare ruimten in de wijk

	PKVW	Niet PKVW
Openbare weg is voldoende verlicht	81%	76%
Voldoende zicht vanuit woningen op voetgangers	51%	48%
Door aanwezige verlichting kunnen wijkbewoners elkaar voldoende zien	65%	62%
Alle delen van de wijk zijn voldoende verlicht	48%	45%
De openbare ruimte in de wijk wordt goed schoon gehouden	49%	45%
Kinderen kunnen veilig spelen in de wijk	64%	60%
Er zijn geen bedreigende hangplekken	45%	42%

Bewoners van PKVW wijken voelen zich veiliger bij het overdag parkeren van de auto in de wijk dan de bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken.

Tabel 3.5 Parkeren in de wijk

	PKVW	Niet PKVW
Parkeerplaatsen liggen in het zicht van woningen	68%	68%
Voelt zich veilig bij het overdag parkeren van de auto in de wijk	87%	83%
Voelt zich veilig bij het 's avonds parkeren van de auto in de wijk	71%	66%
Auto staat veilig in de wijk geparkeerd	73%	73%
Openbare parkeergarage is overzichtelijk	40%	41%
Openbare parkeergarage is voldoende verlicht	52%	50%

Ook tunnels kunnen deel uitmaken van (de openbare ruimte van) de woonwijk. Bijna een kwart (23%) van de respondenten uit PKVW nieuwbouwwijken geeft aan dat hun wijk één of meerdere tunnels heeft. Bij de respondenten uit de niet PKVW wijken ligt dit percentage op 20%.⁶

Zowel in de PKVW als niet PKVW wijken voelen bewoners zich meestal veilig als ze door de tunnel in de eigen wijk lopen of fietsen. Ongeveer de helft van de bewoners uit deze nieuwbouwwijken vindt dat deze tunnels goed zijn verlicht en in goede staat verkeren. Op deze aspecten vinden we geen significante verschillen in de antwoorden van bewoners uit PKVW en niet PKVW wijken.

Tabel 3.6 Tunnels

	PKVW	Niet PKVW
Voelt zich veilig wanneer men door de tunnel in de eigen wijk loopt	85%	78%
Voelt zich veilig wanneer men door de tunnel in de eigen wijk fietst	62%	60%
Tunnels zijn goed verlicht	45%	50%
Tunnels zijn in goede staat	57%	56%

Achterpaden vormen vaak een veiligheidsrisico in de wijk. Zo weten we bijvoorbeeld dat veel van de woninginbraken via de achterkant plaatsvinden (López & Adriaens 2000, Van den Handel e.a. 2009).⁷ Dit is vooral het geval wanneer er aan de achterkant openbare ruimte zoals een achterpad aanwezig is. Ook andere delicten en onwenselijk gedrag zoals graffiti, vandalisme en vervuiling vinden vaker in achterpaden plaats dan op plekken in de wijk waar in de regel meer sociale controle plaatsvindt (López & Van Nes 2006). Om deze reden besteedt het Politiekeurmerk dan ook bijzondere aandacht aan achterpaden. Concreet houdt dit in dat achterpaden qua aantal tot een minimum wordt beperkt. Wanneer een achterpad toch wordt aangelegd, is deze bij voorkeur doodlopend, minimaal 1,5 meter breed en goed verlicht. In een PKVW wijk wordt slechts een beperkt aantal woningen op het achterpad aangesloten.

In PKVW wijken blijken meer woningen een achterpad te hebben dan vergelijkbare woningen in niet PKVW wijken. Deze achterpaden worden in de PKVW wijken echter wel als veiliger

⁶ Het verschil tussen deze percentages is in dit geval overigens niet significant.

⁷ In een onderzoek naar werkwijzen (modus operandi) van woninginbrekers zegt de meerderheid van de geïnterviewde inbrekers geen voorkeur te hebben voor de voor- of achterkant van de woning. Toch meldt datzelfde onderzoek dat de politie zelf constateert dat er meer woninginbraken via de achterkant plaatsvinden (Van den Handel 2009). Uit een onderzoek in Limburg-Zuid komt eenzelfde beeld naar voren. Daar blijkt dat er tweemaal zoveel woninginbraken via de achterkant dan de voorkant plaatsvinden (López & Adriaens 2000).

ervaren. In de PKVW wijken vindt een groter aantal bewoners dat hun achterpad goed is verlicht en dit uit zich 's nachts in een hoger veiligheidsgevoel bij de bewoners in PKVW wijken dan in vergelijkbare niet PKVW wijken.

Ondanks deze voor het PKVW gunstige bevindingen, maken de antwoorden ook enkele zaken duidelijk die mogelijk nadere aandacht behoeven. De eisen van het keurmerk verlangen dat elk achterpad in een PKVW wijk overzichtelijk en goed verlicht is. De respondenten in dit onderzoek geven echter aan dat dit niet altijd het geval is. Ook adviseert het PKVW het aantal achterpaden tot een minimum te beperken. Ondanks dit advies, blijken er toch meer woningen in PKVW wijken te zijn die een achterpad hebben dan dat dat in de niet PKVW wijken het geval is.

Tabel 3.7 Achterpaden

	PKVW	Niet PKVW
Aanwezigheid achterpad	39%	31%
Voelt zich overdag veilig op het achterpad achter het eigen huis	93%	92%
Voelt zich 's avonds veilig op het achterpad achter het eigen huis	76%	74%
Voelt zich 's nachts veilig op het achterpad achter het eigen huis	66%	62%
Achterpad is voldoende verlicht	64%	55%
Achterpad is niet gemakkelijk toegankelijk voor onbevoegden	16%	17%
Wil graag dat achterpad wordt afgesloten	31%	33%
Voldoende zicht op achterpaden vanuit woningen	26%	23%
Achterpad is overzichtelijk	62%	54%

Wooncomplexen

Flats of appartementengebouwen (wooncomplexen) zijn in het algemeen gevoeliger voor onveiligheid dan zogeheten laagbouwoningen (Coenen 1989). Wanneer men toch wooncomplexen in een wijk neerzet, geldt het credo 'hoe kleiner/overzichtelijker het gebouw, des te veiliger het is'. Het PKVW stelt een groot aantal eisen aan ondermeer de omvang van het complex, de toegankelijkheid, de mogelijkheden voor sociale controle, de parkeer- en fietsstallingsvoorzieningen en het onderhoud. Daarnaast adviseert het PKVW om tot maximaal 5 woonlagen te bouwen vanwege het contact met wat er zich op grondniveau afspeelt.

Het kennen en gekend worden is een belangrijk uitgangspunt bij PKVW wooncomplexen. Het keurmerk beïnvloedt kleinschaligheid, door een maximum van 100 woningen in een gebouw toe te staan en door op etageniveau en bij bergingsclusters maxima te stellen. Dit omdat een kleiner aantal woningen de mogelijkheden voor sociaal contact en sociale controle op de omgeving vergroot. Waarschijnlijk omwille van deze kleinschaligheid, zien we dat in woonwijken die volgens de eisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen zijn gebouwd minder bewoners in wooncomplexen wonen (30%) dan in vergelijkbare nieuwbouwwijken die niet (of niet helemaal) aan de eisen van het PKVW voldoen (39%). Er wordt echter geen verschil gevonden in de mate waarin bewoners van flats of appartementen in PKVW wijken en vergelijkbare bewoners van flats of appartementen in niet PKVW wijken zeggen het prettig te vinden om medebewoners te kennen of ook voldoende medebewoners te kennen.

Tabel 3.8 Kennen en gekend worden

	PKVW	Niet PKVW
Woont in flat of appartementengebouw	30%	39%
Vindt het prettig om de bewoners van flat/appartementgebouw te kennen	75%	76%
Kent voldoende bewoners van flat/appartementgebouw	74%	76%

De hoofdingang van een woongebouw moet uitnodigend zijn voor bewoners en bezoekers, maar niet voor onbevoegden. Daarnaast is het zo dat bewoners in staat moeten zijn te zien wie er voor de hoofdingang en de eigen voordeur staat.⁸ Ook op deze punten zien we verschillen die in het voordeel van het PKVW zijn. Bewoners van flats en appartementengebouwen in PKVW wijken voelen zich in het algemeen veiliger bij de hoofdingang dan vergelijkbare bewoners in vergelijkbare niet PKVW wijken.

Ondanks deze voor het PKVW positieve uitkomsten, vinden we ook hier weer geen perfecte scores. Ongeveer 11% van de bewoners van flats en appartementengebouwen in PKVW wijken voelen zich in het algemeen niet veilig bij de andere ingangen van het gebouw. Eénkwart (25%) vindt dat het voor onbevoegden gemakkelijk is het gebouw binnen te komen, 2% dat de hoofdingang onvoldoende is verlicht en 16% meldt dat hij of zij niet de mogelijkheid heeft te zien wie er voor de voordeur staat voordat deze wordt geopend.⁹

Tabel 3.9 Hoofdingang en voordeur

	PKVW	Niet PKVW
Onbevoegden kunnen het gebouw moeilijk binnen komen	53%	50%
Voelt zich veilig bij hoofdingang	82%	71%
Voelt zich veilig bij andere ingangen van het gebouw	70%	63%
Hoofdingang is voldoende verlicht	89%	85%
Bewoner kan zien wie er voor de voordeur staat voordat deze wordt geopend	74%	77%

In Nederland hebben we meer fietsen dan bewoners. Om overlast van rondslingerende fietsen tegen te gaan, stelt het PKVW dan ook eisen ten aanzien van de hoeveelheid fietsstallingen en de afstand van deze voorzieningen ten aanzien van de hoofdingang. Ondanks deze eisen vinden we geen significante verschillen tussen PKVW en niet PKVW wijken wanneer we de bewoners vragen of ze van mening zijn dat er nooit fietsen tegen de gevel van hun flat of appartementengebouw staan of dat er voldoende stallingmogelijkheden voor bezoekers zijn. Wel zegt een groter gedeelte van de bewoners uit PKVW wijken dat ze altijd een sleutel nodig hebben wanneer ze naar de berging gaan dan bewoners uit niet PKVW wijken.¹⁰

⁸ Het kunnen zien wie er voor de voordeur staat is niet alleen belangrijk bij het bestrijden van woninginbraak, maar ook bij het voorkomen van woningovervallen. Woningovervallen nemen de laatste jaren sterk in aantal toe. In de helft van de gevallen komen de overvallers binnen omdat bewoners zelf de deur open doen.

⁹ Bij de beantwoording van deze vragen hadden de respondenten ook de mogelijkheid aan te geven geen mening te hebben of het niet eens maar ook niet oneens met de stelling te zijn. Het optellen van de in deze zin genoemde percentages met de bijbehorende percentages in de tabel leidt dus niet tot 100%.

¹⁰ Ongeveer 5% van de bewoners van flats en appartementengebouwen in PKVW wijken meldt niet altijd of zelfs nooit een sleutel nodig te hebben wanneer hij of zij naar de berging gaat en ook dat is in strijd met de PKVW eisen. Of dit komt omdat de toegangsdeuren tot de bergingen niet afsluitbaar zijn of bewoners er wellicht

Tabel 3.10 Berging en fietsenstallingen

	PKVW	Niet PKVW
Bewoner heeft altijd sleutel nodig als hij/zij naar de bergingsgang gaat	91%	82%
Er staan nooit fietsen tegen de gevels van flat/appartementengebouw	58%	62%
Er is voldoende fietsenstalling voor bezoekers	37%	35%

Het Politiekeurmerk stelt niet alleen eisen ten aanzien van de inrichting en het bouwkundig ontwerp van het woongebouw, maar beveelt ook een beheerplan aan waarin afspraken over het onderhoud en beheer zijn vastgelegd. Deze afspraken zijn niet vrijblijvend. Het is immers belangrijk dat het gebouw niet alleen mooi, schoon en heel is bij de oplevering maar ook dat dit gedurende de gehele gebruiksperiode zo blijft.¹¹

Een meerderheid van de respondenten in zowel de PKVW wijken als in de niet PKVW wijken geeft aan (erg) tevreden te zijn over de schoonmaak van de eigen flat of appartementengebouw.

Voor wat betreft graffiti, is onderdeel van het beheerplan in het keurmerk dat er regelmatige controles zijn en dat er een meldpunt is waar bewoners klachten kunnen melden. Daarnaast geeft het keurmerk het advies in het beheerplan een termijn vast te leggen waarbinnen graffiti moet worden verwijderd, maar een keiharde eis is dat niet. Dit lijkt goed te werken. In de PKVW wijken meldt meer dan de helft van de respondenten dat graffiti snel wordt verwijderd. In de vergelijkbare niet PKVW wijken zijn minder mensen deze mening toegeedaan.¹²

Tabel 3.11 Schoonmaak en onderhoud

	PKVW	Niet PKVW
Tevreden over schoonmaak flat/appartementengebouw	68%	61%
Graffiti wordt snel verwijderd	54%	46%
Kapotte verlichting wordt snel vervangen	73%	69%

voor kiezen de deur bewust open te houden door er een stuk hout, steen of ander object voor te leggen is een interessante vraag voor vervolgonderzoek.

¹¹ Het beheerplan was een aanvullende PKVW eis die maar beperkt werd gehaald. Inmiddels is de vrijblijvendheid er helemaal af en is het opstellen van een beheerplan verplicht gesteld. Het is dus te verwachten dat, wanneer bewoners en veiligheidspartners zich aan de afspraken houden, bewoners van zeer recente PKVW wijken nog meer tevreden zijn over de schoonmaak van hun flat of appartementencomplex dan de bewoners van de wat oudere PKVW wijken. Het PKVW controleert niet na de uitgifte van het certificaat of het beheerplan ook wordt opgevolgd.

¹² Ook hier zien we echter weer geen perfecte scores aangezien 13% van de bewoners van flats en appartementengebouwen in PKVW wijken niet tevreden blijkt te zijn over de schoonmaak van het woongebouw, 18% van mening is dat graffiti niet snel wordt verwijderd en 11% dat kappote verlichting niet snel wordt vervangen.

Woningen

Naast de omgeving en het woongebouw, stelt het Politiekeurmerk Veilig Wonen ook eisen aan de woning. Zo zijn er ondermeer eisen ten aanzien van de afsluitbaarheid van de ramen en deuren, het zicht vanuit de woning en de aanwezigheid van rookmelders.¹³ Net als bij de omgeving en het woongebouw, zien we ook dat de woningen in PKVW nieuwbouwwijken voor wat betreft de veiligheidsmaatregelen beter scoren dan woningen in (qua sociaal-demografische samenstelling en bouwstijl) vergelijkbare niet PKVW nieuwbouwwijken.

In de PKVW wijken meldt 89% van de respondenten extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren te hebben tegen 84% in de niet PKVW nieuwbouwwijken. Er zijn meer respondenten in PKVW wijken dan in niet PKVW wijken die aangeven buitenverlichting op de eigen woning te hebben. Voor wat betreft de inbraakwerendheid zegt 89% van de respondenten in de PKVW nieuwbouwwijken op de ramen en deuren sloten te hebben met een SKG-keurmerk.¹⁴ In de niet PKVW wijken is dat 84%.

Tabel 3.12 Veiligheidsmaatregelen

	PKVW	Niet PKVW
Extra veiligheidssloten of grendels op buitendeuren	74%	67%
(rol)luiken voor ramen en/of deuren	13%	15%
Buitenverlichting	86%	80%
Alarminstallatie in huis	20%	22%
Heeft SKG-sloten op ramen en deuren	89%	84%
Alle ramen op de begane grond of aan de galerij zijn met een slot afsluitbaar	90%	88%

Ook qua veiligheidsbewustzijn en gedrag, zijn er duidelijke verschillen te vinden tussen bewoners van PKVW nieuwbouwwijken en bewoners in vergelijkbare niet PKVW wijken. In de PKVW wijken melden meer bewoners altijd de achterdeur op slot te doen wanneer zij de woning verlaten.¹⁵ Ook zijn er in de PKVW wijken meer bewoners die de sleutel altijd uit de voordeur halen wanneer deze wordt afgesloten.

¹³ De afsluitbaarheid zelf maakt onderdeel uit van de certificatie volgens de NEN 5096 en verschilt derhalve niet van het Bouwbesluit.

¹⁴ Op zich is de toepassing van SKG gevelelementen niet verplicht, omdat ook zonder SKG sterren gevelelementen kunnen voldoen aan de norm van het PKVW en het Bouwbesluit. Toch zien we dat in de praktijk in de meeste gevallen wel voor producten met SKG sterren wordt gekozen. Het feit dat 11% van de respondenten meldt dat ze niet SKG sloten op deuren en ramen hebben zou dus op zich verklaard kunnen worden. Het feit dat 10% meldt dat niet alle ramen op de begane grond of aan de galerij met een slot afsluitbaar zijn is echter opmerkelijk en roept de vraag op of dit inderdaad het geval is.

¹⁵ Het afsluiten van alle ramen en deuren is vooral belangrijk om flipperen en gaatjesboren tegen te gaan. Bij deze laatste methode boort de inbreker in het kozijn een gaatje om vervolgens met behulp van bijvoorbeeld een ijzerdraad het slot of een raamgreep aan de binnenkant te kunnen openen. Het flipperen bestaat uit het wegdrücken van de nachtschoot met bijvoorbeeld een stuk plastic.

Tabel 3.13 Gedrag

	PKVW	Niet PKVW
Doet bij verlaten huis altijd ramen op slot	55%	53%
Draait altijd voordeur op slot bij verlaten woning	67%	66%
<i>Draait altijd achterdeur op slot bij verlaten woning</i>	82%	76%
Haalt altijd sleutel uit raam wanneer deze wordt afgesloten	58%	54%
<i>Haalt altijd sleutel uit voordeur wanneer deze wordt afgesloten</i>	67%	60%
Haalt altijd sleutel uit achterdeur wanneer deze wordt afgesloten	61%	60%
Sleutels liggen op een vaste plek	54%	54%
's avonds wanneer er niemand thuis is, meestal het licht laten branden	57%	55%
Zet indien mogelijk fiets in een bewaakte fietsenstalling	67%	65%
Waardevolle spullen altijd meenemen uit de auto	89%	85%
Waardevolle spullen thuis achterlaten om diefstal of beroving op straat te voorkomen	54%	55%

Sociale veiligheid is meer dan criminaliteitsbeheersing alleen. Voor wat betreft de woning is het niet alleen belangrijk dat inbrekers en andere kwaadwillenden buiten de deur worden gehouden, maar ook dat bewoners in geval van brand snel de woning kunnen verlaten. Een rookmelder helpt hierbij. Deze zorgt er immers voor dat bewoners op tijd voor rookontwikkeling worden gewaarschuwd en tijdig de woning kunnen verlaten. Om deze reden, stellen zowel het Politiekeurmerk als het Bouwbesluit de aanwezigheid van rookmelders op elke verdieping verplicht. Deze verplichting wordt door een groot deel van de bewoners in zowel de PKVW nieuwbouwwijken als de niet PKVW nieuwbouwwijken gewaardeerd. Een overgrote meerderheid van de bewoners in beide soorten wijken vindt het (erg) belangrijk een rookmelder te hebben. In de PKVW nieuwbouwwijken is het percentage respondenten dat het bezit van een rookmelder belangrijk vindt iets hoger dan in de niet PKVW wijken.

Tabel 3.14 Rookmelder

	PKVW	Niet PKVW
<i>Vind het belangrijk een rookmelder te hebben</i>	92%	90%
Vind het belangrijk op elke verdieping een rookmelder te hebben	69%	66%

Kunnen zien wie er voor de voordeur staat is een andere eis die wel in het PKVW is geregeld maar niet in het Bouwbesluit.¹⁶ In zowel de PKVW als in de vergelijkbare niet PKVW wijken blijkt het overgrote deel van de bewoners (in beide soorten wijken 86%) het belangrijk te vinden om te kunnen zien wie er voor de voordeur staat. Iets meer dan de helft (53%

¹⁶ In het keurmerk wordt niet alleen geëist dat er een aansluitpunt voor verlichting bij de voordeur is, maar ook dat deze verlichting zo is aangebracht dat degene die voor de voordeur staat zodanig wordt 'aangelicht' dat deze herkenbaar is. Daarnaast wordt er geëist dat er voldoende doorzicht vanuit de woning is opdat bewoners daadwerkelijk vanuit het huis kunnen zien wie er voor de voordeur staat.

respectievelijk 54%) vindt het belangrijk dat zowel de voordeur als achterdeur de hele nacht zijn verlicht. De twee soorten wijken scoren wat die zaken betreft dus gelijk.

Tabel 3.15 Zicht vanuit de woning

	PKVW	Niet PKVW
Vind het belangrijk te kunnen zien wie er voor de voordeur staat	86%	86%
Vind het belangrijk dat zowel de voordeur als achterdeur de hele nacht zijn verlicht	53%	54%

Voorlichting en communicatie

Het succes van een veiligheidsinstrument wordt niet alleen bepaald door de mate waarin het onveiligheid verminderd en veiligheidsgevoelens vergroot, maar ook door de manier waarop over het instrument wordt gecommuniceerd. Bewoners van PKVW wijken moeten worden voorgelicht over de genomen veiligheidsvoorzieningen en het belang van een verantwoord gebruik van deze voorzieningen. Sloten op deuren en ramen kunnen nog zo goed zijn, als ze niet worden gebruikt heeft het geen zin. Het zicht vanuit en op de woning kan bij oplevering nog zo goed zijn, maar als bewoners vervolgens hoge schuttingen plaatsen of struiken laten groeien zijn ook deze veiligheidsmaatregelen voor niets geweest.

Driekwart van de bewoners van PKVW wijken is weliswaar bekend met het Politiekeurmerk Veilig Wonen, maar éénkwart is dat niet. Bij de niet PKVW wijken is iets minder dan de helft van de bewoners niet op de hoogte van het Politiekeurmerk.

Tabel 3.16 Bekendheid met PKVW

	PKVW	Niet PKVW
<i>Is bekend met PKVW</i>	<i>74%</i>	<i>58%</i>

PKVW en veiligheidsgevoel

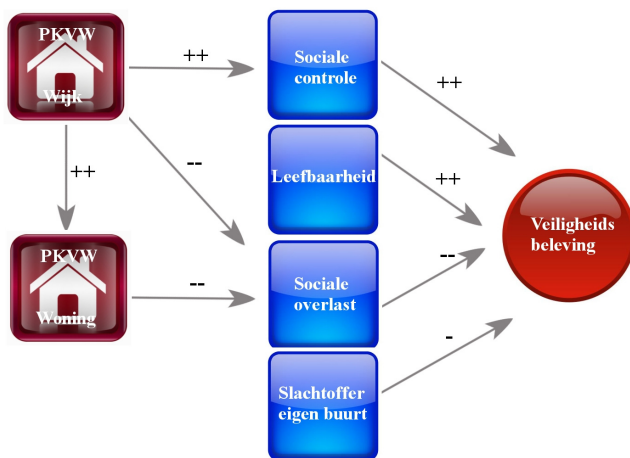
In het bovenstaande is duidelijk geworden dat bewoners van PKVW wijken zich in de eigen woonwijk veiliger voelen dan bewoners van niet PKVW wijken. Hoe we dit verschil kunnen verklaren is echter nog niet onderzocht. Is het bijvoorbeeld zo dat bewoners van PKVW wijken zich gemiddeld gezien veiliger voelen in de eigen woonbuurt omdat ze relatief vaker in een PKVW gecertificeerde woning wonen? En wat is precies de invloed van sociaal-economische en sociaal-demografische factoren die immers in de bovenstaande kruistabellen voor beide soorten wijken constant zijn gehouden? Om ook op deze vragen een antwoord te krijgen is naast de bovenstaande kruistabellen een logistische regressieanalyse uitgevoerd met bijbehorende correlatiemodel. In deze regressieanalyse zijn de factoren uit het op pagina 3 beschreven conceptueel model voor veiligheidsbeleving meegenomen en aangevuld met gegevens over de sociaal-economische en sociaal-demografische samenstelling van de huishoudens en het feit of ze in een PKVW woning en/of PKVW wijk wonen.

Uit de regressieanalyse blijkt dat in de eigen woonbuurt de veiligheidsbeleving van bewoners van Nederlandse nieuwbouwwijken voor een groot deel wordt bepaald door de sociale overlast die ze in hun woonbuurt ervaren, de leefbaarheid en de sociale cohesie. Daarnaast spelen ook sociaal-demografische factoren zoals opleiding en leeftijd een rol.¹⁷

¹⁷ Een model dat louter uitgaat van de drie factoren 'sociale overlast', 'leefbaarheid' en 'sociale cohesie' verklaart 36% van de veiligheidsbeleving. Een model die ook meeneemt of het hoofd van het huishouden tussen de 50 en 54 jaar oud is en al dan niet een hoge opleiding heeft genoten verklaart 38% van de veiligheidsbeleving.

Het wonen in een PKVW wijk of het wonen in een PKVW woning heeft indirect invloed op het veiligheidsgevoel. Het wonen in een PKVW wijk vertoont een sterke samenhang met de sociale cohesie en de sociale overlast die bewoners in hun woonbuurt ervaren. PKVW wijken worden in het algemeen gekenmerkt door meer sociale cohesie en minder sociale overlast dan nieuwbouwwijken die niet PKVW zijn gecertificeerd¹⁸ waardoor bewoners van PKVW wijken zich in de eigen woonwijk veiliger voelen dan bewoners van niet PKVW wijken. Het wonen in een PKVW woning vertoont wel een positieve samenhang met de sociale overlast die mensen in de eigen woonwijk ervaren, maar niet met sociale cohesie. Om deze reden bepaalt het wonen in een PKVW wijk sterker de veiligheidsbeleving in de eigen woonbuurt, dan het wonen in een PKVW woning.

Figuur 3.1. PKVW, veiligheidsbeleving en buurtafhankelijke factoren

Samenvatting

Er zijn duidelijke verschillen in de veiligheidsbeleving van bewoners van PKVW wijken en vergelijkbare bewoners die in vergelijkbare wijken wonen die niet PKVW zijn gecertificeerd. Deze verschillen in veiligheidsgevoel gelden zowel voor overdag als 's avonds, in meer specifieke situaties (zoals fietsen of lopen door de buurt) als gerelateerd aan de verschillende inrichtingselementen van de woonomgeving, woongebouw en woning.

In iets meer dan éénkwart van de gestelde vragen vonden we significante verschillen tussen de respondenten in PKVW wijken en respondenten in niet PKVW wijken die zowel sociaal-demografisch als bouwkundig vergelijkbaar zijn. Al deze significante verschillen geven een beeld ten gunste van het PKVW.

Relatie met PKVW inrichtingselementen

Meer nog dan de bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken zijn bewoners van een PKVW wijk meer tevreden over de veiligheidssituatie in hun wijk. Ze zijn meer tevreden over de verlichting in hun wijk en de schoonmaak van de openbare ruimte. Meer bewoners van PKVW wijken dan bewoners van niet PKVW wijken voelen zich altijd veilig op de toegangswegen naar de eigen woonwijk en bij het overdag parkeren van de auto. In de PKVW wijken vindt een groter aantal bewoners dat hun achterpad goed is verlicht. Meer dan in de niet PKVW wijken voelen bewoners van PKVW wijken zich 's nachts veilig op de achterpaden bij het eigen woonhuis.

¹⁸ Zie ook tabel 5.11 en tabel 5.12 verderop in deze rapportage.

In PKVW wijken zegt 82% van de bewoners van flats en appartementengebouwen zich veilig te voelen bij de hoofdingang van hun wooncomplex. In vergelijkbare niet PKVW wijken ligt dit percentage lager, namelijk op 71%. De bergingen van wooncomplexen in PKVW wijken zijn in het algemeen beter afgesloten en eventuele graffiti wordt sneller verwijderd.

Voor wat betreft de woning melden meer respondenten in de PKVW wijken op de ramen en deuren sloten te hebben met een SKG-keurmerk. In de PKVW wijken melden meer bewoners altijd de achterdeur op slot te doen wanneer zij de woning verlaten en altijd de sleutel uit de voordeur te halen wanneer deze wordt afgesloten dan in niet PKVW wijken. Een overgrote meerderheid van de bewoners in beide soorten wijken vindt het (erg) belangrijk een rookmelder te hebben. In PKVW wijken is dit percentage iets hoger dan in de niet PKVW wijken.

Relatie met wijk en woning

Het wonen in een PKVW wijk heeft een sterker (indirect) effect op het veiligheidsgevoel dan het wonen in een PKVW woning. Het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] Nieuwbouw heeft een positieve invloed op de sociale cohesie en de ervaren sociale overlast in de eigen woonbuurt waardoor bewoners van PKVW wijken zich in het algemeen veiliger voelen dan bewoners van wijken die niet of niet volledig volgens de eisen van het PKVW zijn gebouwd.

Blijven schouwen

Het PKVW geeft niet alleen richtlijnen, maar stelt in veel gevallen ook harde eisen ten aanzien van het ontwerp en de inrichting van de woning, het gebouw en de woonomgeving. Zo worden er eisen gesteld ten aanzien van de overzichtelijkheid en verlichting van achterpaden, de afsluitbaarheid van woongebouwen en woningen, de toegankelijkheid van bergingen en het onderhoud van flat en appartementengebouwen. Deze eisen zijn hard, maar zouden volgens sommige respondenten niet overal worden gehaald. Het is dan ook raadzaam woonwijken niet alleen te schouwen als er PKVW certificering wordt aangevraagd, maar deze schouwingen ook later te herhalen. Alleen op deze wijze kan worden objectief worden bepaald of de PKVW gecertificeerde wijk nog steeds aan alle eisen voldoet.

4. Slachtofferschap

De doelstelling van het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] is niet alleen om mensen het gevoel te geven dat ze in een veilige buurt wonen, maar ook om er daadwerkelijk voor te zorgen dat de buurt veilig is en blijft. In het tweede gedeelte van het onderzoek is daarom nagegaan in welke mate bewoners van PKVW wijken het slachtoffer zijn van veelvoorkomende criminaliteit. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de slachtofferrisico's van verschillende veelvoorkomende delicttypen van bewoners in PKVW wijken in vergelijking tot de slachtofferrisico's van dezelfde delicttypen van bewoners in niet PKVW wijken. Slachtofferrisico wordt hierbij gedefinieerd als het percentage bewoners dat gedurende 12 maanden één of meerdere malen slachtoffer is geweest van één of meerdere delicten, ongeacht de plaats waar dit slachtofferschap heeft plaats gevonden. Naast dit algemene slachtofferrisico is ook gekeken naar het risico op slachtofferschap ten aanzien van de afzonderlijke delicten, delictcategorieën en het feit of het slachtofferschap in de eigen buurt of elders heeft plaats gevonden.

In dit onderzoek zijn twaalf delicttypen onderscheiden. Deze delicttypen zijn in te delen in drie delictcategorieën: vermogenscriminaliteit, geweldscriminaliteit en vandalisme. Het gaat daarbij om vermogensdelicten (inbraak of poging daartoe, fietsdiefstal, diefstal van of uit de auto, zakkenrollerij zonder geweld en overige diefstal), geweldsdelicten (diefstal met geweld, seksuele delicten en bedreiging) en vandalismedelicten (beschadiging/diefstal vanaf de auto en overige vernielingen).

Slachtofferschap vermogenscriminaliteit

Ongeveer 18% van de respondenten in de PKVW en de niet PKVW wijken geeft aan het afgelopen jaar slachtoffer te zijn geweest van vermogenscriminaliteit.¹⁹ Een groot gedeelte van dit slachtofferschap betreft fietsdiefstal. Echter ook diefstal uit auto komt (in vergelijking tot de overige vermogensdelicten) relatief vaak voor in beide soorten wijken.

De in het onderzoek betrokken bewoners van PKVW wijken blijken minder vaak slachtoffer te zijn van poging tot woninginbraak dan vergelijkbare bewoners in vergelijkbare niet PKVW wijken. Opvallend is dat meer respondenten in de PKVW wijken dan respondenten in de niet PKVW wijken rapporteren dat ze het afgelopen jaar slachtoffer zijn geweest van diefstal uit auto's. Ook op de overige delicttypen zijn er verschillen in slachtofferschap te zien, maar deze verschillen zijn (gegeven de betrouwbaarheidsmarge van 95%) niet significant.

¹⁹ De dataverzameling vond plaats in de periode medio maart – medio april 2010. De in dit hoofdstuk genoemde slachtoffercijfers hebben dus betrekking op de 12 maanden voorafgaand aan deze periode.

Tabel 4.1 Slachtofferschap van vermogenscriminaliteit in de afgelopen 12 mnd. – ongeacht pleegplaats (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)

	PKVW	Niet PKVW
Poging tot woninginbraak	1.8	3.4
Geslaagde woninginbraak	1.1	1.4
Fietsdiefstal	7.3	8.5
Autodiefstal	1.0	0.6
Diefstal uit auto	5.4	3.5
Zakkenrollerij	3.5	3.2
Overige diefstal	1.4	2.0

Niet elk slachtofferschap vindt plaats in de eigen woonbuurt. Aangezien het PKVW zich enkel richt op het voorkomen van criminaliteit en onveiligheid in de eigen woonbuurt is het goed vooral te kijken naar het feitelijk slachtofferschap in de eigen woonbuurt. Ook hier is in de enquête naar gevraagd.

Het grootste deel van de zakkenrollerij vindt plaats buiten de eigen woonbuurt. Dit geldt zowel voor de bewoners van PKVW wijken als de bewoners van nieuwbouwwijken die niet PKVW gecertificeerd zijn. Alle overige vormen van vermogenscriminaliteit vindt vaker in de eigen woonbuurt plaats.

Ook is opvallend dat woninginbraak weliswaar minder vaak voorkomt in PKVW dan in niet PKVW wijken, maar dat dit verschil minder groot is dan andere studies doen vermoeden. Een verklaring hiervoor is deels gelegen in het feit dat de andere studies een vergelijking maken tussen PKVW gecertificeerde woningen en niet PKVW woningen, terwijl deze studie specifiek kijkt naar nieuwbouwwoningen die wel en niet in een PKVW gecertificeerde wijk liggen waarbij bovendien op wijk- als respondentniveau zoveel mogelijk een exacte match is gemaakt tussen de respondenten uit beide soorten wijken. Een vergelijking van de in deze studie gevonden slachtoffercijfers met de cijfers van studies die het slachtofferschap op woningniveau hebben bekeken is dus niet te maken.

Tabel 4.2 Slachtofferschap vermogenscriminaliteit in de afgelopen 12 mnd. – in eigen woonbuurt (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)

	PKVW	Niet PKVW
Poging tot woninginbraak	1.8	3.4
Geslaagde woninginbraak	1.1	1.4
Fietsdiefstal	5.2	6.1
Autodiefstal	0.8	0.5
Diefstal uit auto	4.0	2.7
Zakkenrollerij	1.5	1.5
Overige diefstal	1.0	1.3

Slachtofferschap geweldscriminaliteit

Voor wat betreft geweldscriminaliteit geeft ongeveer 4% van de respondenten aan het afgelopen jaar één of meerdere malen het slachtoffer te zijn geweest van één of meer van de onderzochte delicten. Het grootste gedeelte van het slachtofferschap van geweldscriminaliteit bij zowel de bewoners van PKVW wijken als bewoners van niet PKVW wijken betreft het delict bedreiging.

Tabel 4.3 Slachtofferschap geweldscriminaliteit in de afgelopen 12 mnd. – ongeacht pleegplaats (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)

	PKVW	Niet PKVW
Diefstal met geweld	0.2	0.4
Seksuele delicten	0.5	0.6
Bedreiging	2.3	2.9
Mishandeling	0.8	1.0

Voor wat betreft slachtofferschap van geweldscriminaliteit in de eigen woonbuurt zijn er geen significante verschillen te vinden tussen bewoners van PKVW wijken en vergelijkbare bewoners die in vergelijkbare niet PKVW wijken wonen.

Tabel 4.4 Slachtofferschap geweldscriminaliteit in de afgelopen 12 mnd. – in eigen woonbuurt (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)

	PKVW	Niet PKVW
Diefstal met geweld	0.1	0.2
Seksuele delicten	0.3	0.3
Bedreiging	1.9	1.9
Mishandeling	0.7	0.6

Slachtofferschap Vandalisme

Eén op de acht bewoners van Nederlandse nieuwbouwwijken geeft aan het afgelopen jaar één of meerdere malen slachtoffer te zijn geweest van vandalisme. Het overgrote deel van deze vandalismedelicten betreft beschadiging van danwel diefstal van de auto.

Tabel 4.5 Slachtofferschap vandalisme in de afgelopen 12 mnd. – ongeacht pleegplaats (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)

	PKVW	Niet PKVW
Beschadiging/diefstal vanaf auto	10.4	10.3
Overige vernieling	2.5	2.6

Net als bij vermogens- en geweldscriminaliteit komt slachtofferschap van vandalisme vooral in de eigen woonbuurt voor. Dit geldt zowel voor de PKVW als de niet PKVW wijken.

Tabel 4.6 Slachtofferschap vandalisme in de afgelopen 12 mnd. – in eigen woonbuurt (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)

	PKVW	Niet PKVW
Beschadiging/diefstal vanaf auto	7.9	7.8
Overige vernieling	2.1	2.2

Overige delicten

Naast de 14 gespecificeerde vermogens-, gewelds- en vandalismedelicten, is de respondenten ook gevraagd of ze de afgelopen 12 maanden slachtoffer zijn geweest van een ander misdrijf of een poging daartoe. Deze vraag werd door iets meer dan 2% van de respondenten positief beantwoord.

Risico-inschatting

Afgezien van de vragen over het feitelijk persoonlijk slachtofferschap is ook nagegaan in hoeverre bewoners de indruk hebben of veelvoorkomende criminaliteit vaak of juist weinig in hun eigen woonbuurt voorkomt. Dit leidt tot een opvallend resultaat. In het voorgaande is duidelijk geworden dat bewoners uit PKVW wijken en bewoners uit niet PKVW wijken in de

eigen buurt in ongeveer dezelfde mate slachtoffer worden van diefstal met geweld. Toch noemen meer bewoners uit PKVW wijken dan bewoners uit niet PKVW wijken straatroof als veelvoorkomend buurtprobleem. In beide wijken is het percentage dat straatroof als veelvoorkomend buurtprobleem noemt wel erg klein (1.5% respectievelijk 1.0%).

Tabel 4.7 Risico-inschatting veelvoorkomende criminaliteit (% komt vaak voor)

	PKVW	Niet PKVW
Woninginbraak	4.1	4.8
Diefstal uit auto's	6.3	6.5
Beschadiging van / diefstal vanaf auto's	7.2	7.6
Fietsdiefstal	7.4	7.7
Bedreiging	2.6	2.7
Straatroof	1.5	1.0
Geweldsdelicten	1.4	2.8
Jeugdcriminaliteit	3.7	5.6

Samenvatting

Gemiddeld brengen we driekwart van onze tijd door in en om de eigen woning (VROM 2000, pg 15). Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat zowel in de PKVW als in de niet PKVW nieuwbouwwijken bewoners vaker in de eigen woonbuurt slachtoffer worden van vermogenscriminaliteit, geweldscriminaliteit of vandalisme dan dat ze slachtoffer worden van deze delicten buiten de eigen woonbuurt. Een uitzondering hierop is zakkenrollerij. Van dit delict wordt men vooral buiten de eigen woonbuurt slachtoffer.

In de eigen woonbuurt lopen bewoners van PKVW wijken minder de kans op een poging tot woninginbraak, maar meer kans op diefstal uit auto's. De kans op een poging tot woninginbraak in een niet PKVW gecertificeerde wijk ligt 188% hoger dan in een PKVW gecertificeerde wijk. De kans op diefstal uit auto's in de eigen woonbuurt is in PKVW wijken echter weer anderhalf maal (148%) hoger dan in de niet PKVW wijken. Gezien het feit dat het PKVW nu juist wel eisen stelt aan de plaats waar geparkeerd wordt, zichtbaarheid en verlichting, en het Bouwbesluit niet, is dit opmerkelijk.

5. Andere veiligheidsaspecten

Naast de objectieve veiligheid (slachtofferschap) en subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoelens) zijn er andere veiligheidsaspecten waar het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] invloed op zou kunnen hebben. In dit onderzoek is daarom ook gekeken naar de buurtwaardering van bewoners, de mate van overlast en verloedering, het functioneren van de politie en gemeente in de woonbuurt en respectloos gedrag. Net als bij veiligheidsbeleving en slachtofferschap is ook bij deze andere veiligheidsaspecten een vergelijking gemaakt tussen bewoners van PKVW wijken en vergelijkbare bewoners in vergelijkbare niet PKVW wijken.

Buurtwaardering

Om de waardering van bewoners over hun eigen buurt te meten, is hen gevraagd rapportcijfers te geven voor de woonomgeving, de leefbaarheid en de veiligheid van de eigen woonbuurt. Uit de antwoorden die deze vragen hebben opgeleverd blijkt dat bewoners van Nederlandse nieuwbouwwijken over het algemeen erg positief zijn over de eigen woonbuurt. Zowel in de woonwijken met als zonder PKVW certificering waarderen bewoners de woonomgeving, leefbaarheid en veiligheid van de eigen woonbuurt met dikke zevens. In de PKVW wijken ligt deze waardering op hetzelfde niveau als in de niet PKVW wijken.

Tabel 5.1 Rapportcijfers waardering eigen woonbuurt (gemiddelden)

	PKVW	Niet PKVW
Rapportcijfer woonomgeving	7.8	7.8
Rapportcijfer leefbaarheid woonbuurt	7.7	7.7
Rapportcijfer veiligheid woonbuurt	7.5	7.4

Overlast en verloedering

Het tegengaan van overlast en verloedering is een belangrijke randvoorwaarde voor sociale veiligheid. Het PKVW stelt dan ook eisen die er voor moeten zorgen dat woonwijken schoon en heel blijven. De gedachte hierbij is dat dit niet alleen bijdraagt aan de omvang en ernst van de criminaliteit in de wijk, maar ook de vermindering van overlast door bijvoorbeeld rondhangende jongeren, verslaafden en verkeer. Om te achterhalen of dit inderdaad het geval is, is aan zowel de bewoners van PKVW wijken als bewoners van niet PKVW wijken gevraagd of men vindt of een aantal problemen in de eigen woonbuurt vaak, soms of (bijna) nooit voorkomt. Het gaat hier dus expliciet om de beleving van de respondenten als buurtbewoner.

Net als in de VMR is ook in dit onderzoek onderscheid gemaakt tussen verkeersoverlast, sociale overlast en andere vormen van overlast in de buurt. De meest genoemde vorm van overlast in beide soorten wijken is verkeersoverlast. Opvallend is dat bewoners van PKVW wijken vaker geluidsoverlast van verkeer rapporteren dan bewoners uit vergelijkbare niet PKVW wijken. Het keurmerk stelt op het gebied van geluidsoverlast weliswaar geen regels, maar heeft wel als moto dat mensen veilig en prettig moeten kunnen wonen. Op het gebied van sociale overlast en andere vormen van overlast komen de PKVW wijken iets beter uit de bus dan de niet PKVW wijken. Dit geldt met name voor het lastig vallen op straat dat veel minder vaak door bewoners van PKVW wijken als veelvoorkomend buurtprobleem wordt genoemd dan door bewoners van niet PKVW wijken.

Tabel 5.2 Overlast (% komt vaak voor)

	PKVW	Niet PKVW
Overlast van groepen jongeren	9.9	10.9
Dronken mensen op straat	3.2	3.8
Lastig vallen op straat	1.4	2.3
Drugsoverlast	3.2	3.9
Overlast door omwonenden	4.4	3.7
Geluidsoverlast verkeer	10.5	8.5
Geluidsoverlast overig	7.2	7.3
Agressief verkeersgedrag	8.8	7.8
Te hard rijden	21.8	20.1
Parkeeroverlast	20.2	21.6
Overlast door horeca	1.4	1.3
Overlast door zwervers	1.1	1.2
Vrouwen worden nagefloten	2.8	4.0

Fysieke verloedering is op te delen in vervuiling (hondenpoep en rommel op straat) en vandalisme (vernielingen en bekladdingen). Ook hier zien we dat bewoners van PKVW wijken deze buurtproblemen minder vaak als veelvoorkomend bestempelen dan vergelijkbare bewoners in vergelijkbare niet PKVW wijken. De bewoners van PKVW wijken zeggen minder vaak last te hebben van rommel op straat en ook vernielingen worden door hen minder vaak als veelvoorkomend buurtprobleem gezien.

Tabel 5.3 Verloedering (% komt vaak voor)

	PKVW	Niet PKVW
Bekladding muren en/of gebouwen	5.8	8.1
Rommel op straat	12.7	19.2
Hondenpoep	28.6	27.1
Vernieling telefooncel, bus- of tramhokje	6.6	6.9

Politie en woonbuurt

Voor de politie is het, als één van de veiligheidspartners binnen het PKVW, interessant te weten of het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] niet alleen tot meer objectieve en subjectieve veiligheid leidt, maar misschien ook tot een hogere waardering van burgers en betere contacten in de buurt. Om dit te achterhalen, zijn tijdens de enquête vragen gesteld over de waardering van bewoners voor het functioneren en het optreden van de politie in de eigen woonbuurt en het vertrouwen dat ze genieten.

Zowel in de PKVW als niet PKVW wijken is het grootste gedeelte van de bewoners tevreden over het totale functioneren van de politie in de eigen woonbuurt. De bewoners van de PKVW wijken zijn daarbij positiever dan de bewoners uit de vergelijkbare niet PKVW wijken.

Om de verschillende aspecten van het functioneren van de politie in de woonbuurt specifiek te meten, zijn aan de respondenten zeven stellingen voorgelegd waarbij ze per stelling konden aangeven of ze het hier mee eens of oneens zijn. Deze stellingen zijn op één na positief geformuleerd. Uit de reacties van de respondenten op deze stellingen blijkt dat veel bewoners van Nederlandse nieuwbouwwijken van mening zijn dat de politie hen serieus neemt en bescherming biedt. Ook vindt een groot aantal bewoners van beide soorten nieuwbouwwijken dat de politie bij hen in de woonbuurt haar best doet en op problemen reageert. Een kleiner

deel is van mening dat de politie de zaken in hun woonbuurt efficiënt aanpakt en daadwerkelijk contact heeft met buurtbewoners.

Op vijf van de zeven punten zijn bewoners uit PKVW wijken duidelijk positiever dan bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken. Bewoners uit PKVW wijken zijn vaker dan bewoners uit niet PKVW wijken van mening dat de politie in hun woonbuurt haar best doet, op problemen reageert, bescherming biedt, de zaken efficiënt aanpakt en contact met bewoners heeft.

Tabel 5.4 Functioneren van de politie in de woonbuurt (% eens)

	PKVW	Niet PKVW
De politie neemt je serieus	35	31
De politie doet in deze buurt haar best	38	32
De politie reageert op de problemen in de buurt	39	30
De politie biedt bescherming	34	29
Ze bekeuren hier te weinig	33	32
De politie pakt de zaken in deze buurt efficiënt aan	24	18
De politie heeft contact met de bewoners	23	18

De beschikbaarheid van de politie in de woonbuurt is gemeten aan de hand van vijf negatief geformuleerde stellingen. Uit de antwoorden blijkt dat bewoners uit PKVW wijken het minder vaak eens zijn met de stellingen dat ‘de politie te weinig tijd heeft voor allerlei zaken’ en dat ‘de politie niet snel komt als je ze roept’ dan vergelijkbare bewoners uit vergelijkbare niet PKVW wijken.

Tabel 5.5 Beschikbaarheid van de politie in de woonbuurt (% eens)

	PKVW	Niet PKVW
Je ziet de politie in de buurt te weinig	53	57
De politie komt te weinig uit de auto	49	54
De politie is te weinig aanspreekbaar	43	45
De politie heeft te weinig tijd voor allerlei zaken	37	43
De politie komt niet snel als je ze roept	28	30

Ook is de respondenten vier stellingen voorgelegd die ingaan op het vertrouwen in (de kundigheid) van de politie. Uit de antwoorden op deze stellingen komt naar voren dat in beide soorten nieuwbouwwijken bewoners over het algemeen van mening zijn dat de politie voor je klaar staat en als het er echt om gaat het uiterste doet om je te helpen. Over de politie als ‘crimefighter’ is men in het algemeen minder positief. Er zijn geen significante verschillen gevonden in de manier waarop bewoners van PKVW wijken en bewoners van niet PKVW wijken de politie vertrouwen.

Tabel 5.6 Vertrouwen in de politie (% eens)

	PKVW	Niet PKVW
Als het er echt om gaat zal de politie het uiterste doen om je te helpen	45	45
Als het er echt op aan komt dan is de politie er voor je	43	39
De politie weet hoe ze boeven moeten vangen	31	28
De politie bestrijdt succesvol de criminaliteit	18	17

Ook over de wederkerigheid tussen politie en burgers zijn verschillende stellingen opgevoerd. In PKVW wijken zijn bewoners vaker van mening dat de politie contact met de bewoners uit de buurt heeft.

Tabel 5.7 Wederkerigheid tussen politie en burgers (% eens)

	PKVW	Niet PKVW
De politie houdt rekening met de wensen van de samenleving	25	23
De politie werkt goed samen met de bewoners	23	21
De politie heeft hier contact met de bewoners uit de buurt	23	18
De politie neemt je serieus	35	31

Communicatie naar burgers is een belangrijke randvoorwaarde om vertrouwen en medewerking van burgers te krijgen. Zowel in de PKVW als in de niet PKVW wijken zijn bewoners vooral te spreken over benaderbaarheid van de politie. Bewoners uit PKVW wijken zijn daarbij vaker van mening dat de politie de burgers informeert.

Tabel 5.8 Communicatie naar burgers (% eens)

	PKVW	Niet PKVW
De politie is benaderbaar	46	42
De politie wil contact hebben met de burgers	32	28
De politie informeert de burgers	26	21

Gemeente en woonbuurt

Ook voor de gemeente is het interessant te weten of het PKVW invloed heeft op de waardering van burgers. Om dit te achterhalen is aan bewoners van PKVW wijken en niet PKVW wijken zes stellingen voorgelegd en aan de respondenten gevraagd aan te geven of ze het hiermee eens of oneens zijn.

Bewoners van Nederlandse nieuwbouwwijken zijn in het algemeen tevreden over het functioneren van de gemeente in de eigen woonbuurt. Het meest is men te spreken over de bereikbaarheid van de gemeente voor meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt. Het minst positief is men over de betrouwbaarheid van de gemeente in de zin dat ze doet wat ze zegt bij het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de eigen woonbuurt.

De bewoners van de PKVW wijken zijn positiever over het functioneren van de gemeente in de eigen woonbuurt dan de bewoners uit de vergelijkbare niet PKVW wijken. Dit geldt met name voor de bereikbaarheid van de gemeente, de manier waarop de gemeente de buurt informeert over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid en de aandacht die de gemeente heeft voor het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in de buurt.

Tabel 5.9 Functioneren van de gemeente in de woonbuurt (% eens)

	PKVW	Niet PKVW
De gemeente heeft aandacht voor het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in de buurt	49	43
De gemeente informeert de buurt over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt	50	42
De gemeente betreft de buurt bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt	40	35
De gemeente is bereikbaar voor meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt	51	43
De gemeente reageert op meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt	39	34
De gemeente doet wat ze zegt bij het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in uw buurt	28	24

Respectloos gedrag

In de enquête is ook een aantal vragen gesteld over respectloos gedrag, oftewel gedrag dat volgens de respondenten de grenzen van goed fatsoen overschrijdt. Uit de verkregen antwoorden blijkt dat bewoners van PKVW en niet PKVW wijken ongeveer in gelijke mate geconfronteerd worden met respectloos gedrag. Volgens de bewoners uit beide soorten nieuwbouwwijken komt respectloos gedrag het meest voor door onbekenden in het openbaar vervoer en het minst door bekenden.

Tabel 5.10 Respectloos gedrag (% komt vaak voor)

	PKVW	Niet PKVW
Door onbekenden op straat	2.3	3.0
Door onbekenden in het openbaar vervoer	2.8	3.4
Door personeel van winkels of bedrijven	2.2	2.0
Door personeel van overheidsinstanties	2.5	2.7
Door bekenden (partner, familie of vrienden)	1.2	1.1

Samenvatting

In dit hoofdstuk is nagegaan in hoeverre het Politiekeurmerk Veilig Wonen[®] ook invloed heeft op veiligheidsaspecten anders dan veiligheidsgevoel en feitelijk slachtofferschap. Hierbij is met name gekeken naar de beleving van bewoners uit wijken met en zonder PKVW certificering ten aanzien van hun buurtwaardering, de mate van overlast en verloedering, het functioneren van de politie en gemeente in de woonbuurt en respectloos gedrag.

PKVW wijken blijken in het algemeen ook beter te scoren op andere veiligheidsaspecten dan vergelijkbare niet PKVW wijken. Deze andere veiligheidsaspecten zijn uit te drukken in schaalscores.²⁰

De schaalscore sociale cohesie is samengesteld op basis van de mening van de respondenten over een aantal sociale aspecten van hun woonbuurt. Uit de antwoorden blijkt dat PKVW wijken gekenmerkt worden door meer sociale cohesie dan niet PKVW wijken.

Tabel 5.11 Sociale cohesie (schaalscore)

	PKVW	Niet PKVW
Sociale cohesie	5.9	5.7

Net als in de VMR is ook in dit onderzoek gekeken naar fysieke verloedering en (sociale, verkeers- en overige vormen van) overlast. De meest genoemde vorm van overlast in beide soorten wijken is verkeersoverlast. Opvallend is dat bewoners van PKVW wijken vaker geluidsoverlast van verkeer rapporteren dan bewoners uit vergelijkbare niet PKVW wijken. Op het gebied van sociale overlast komen de PKVW wijken iets beter uit de bus dan de niet PKVW wijken. Voor wat betreft fysieke verloedering, melden de bewoners van PKVW wijken minder vaak last te hebben van rommel op straat en ook vernielingen worden door hen minder vaak als veelvoorkomend buurtprobleem gezien.

Tabel 5.12 Overlast en verloedering (schaalscores)

	PKVW	Niet PKVW
Fysieke verloedering	3.2	3.4
Sociale Overlast	1.6	1.7
Verkeersoverlast	3.4	3.4
Overige overlast	1.3	1.5

Zowel in de PKVW als niet PKVW wijken is het grootste gedeelte van de bewoners tevreden over het totale functioneren van de politie in de eigen woonbuurt. Bewoners van PKVW wijken zijn hierbij beter te spreken over het functioneren van de politie bij hen in de woonbuurt dan vergelijkbare bewoners die in niet PKVW wijken wonen. Zo zijn bewoners van PKVW wijken vaker van mening dat de politie bij hen in de woonbuurt haar best doet, op problemen reageert, bescherming biedt, de zaken efficiënt aanpakt en contact heeft met de bewoners. Bewoners van PKVW wijken zijn meer tevreden over de beschikbaarheid van de politie in hun woonbuurt en zeggen minder vaak dat de politie te weinig tijd heeft voor allerlei zaken of niet snel komt als je ze roept. Ook voor wat betreft de wederkerigheid tussen politie en burgers en de communicatie naar burgers toe zijn bewoners uit PKVW wijken meer tevreden over de politie dan vergelijkbare bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken.

²⁰ Zie Bijlage 3 voor een toelichting op de schaalscores.

Ook over het functioneren van de gemeente in de eigen woonbuurt zijn bewoners uit beide soorten wijken positief gestemd. De bewoners van de PKVW wijken zijn positiever over het functioneren van de gemeente in de eigen woonbuurt dan de bewoners uit de vergelijkbare niet PKVW wijken. Dit geldt met name voor de bereikbaarheid van de gemeente, de manier waarop de gemeente de buurt informeert over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid en de aandacht die de gemeente heeft voor het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in de buurt.

Tabel 5.13 Functioneren politie en gemeente in woonbuurt (schaalscores)

	PKVW	Niet PKVW
Functioneren politie	5.2	4.9
Vertrouwen politie	5.7	5.6
Crimefighter	4.8	4.8
Wederkerigheid politie	4.9	4.7
Communicatie politie	5.2	5.0
Functioneren gemeente	5.6	5.3

6. Conclusies en aanbevelingen

In dit onderzoek is nagegaan of het veiligheidsgevoel van bewoners van nieuwbouwwijken die gebouwd zijn volgens de eisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen® (PKVW) hoger is dan het veiligheidsgevoel van bewoners die in vergelijkbare niet PKVW wijken wonen. Daarnaast is gekeken of PKVW wijken ook qua slachtofferschap en andere sociale veiligheidsaspecten afwijken van vergelijkbare niet PKVW wijken.

De resultaten van het uitgevoerde onderzoek laten zien dat PKVW wijken zich duidelijk positief onderscheiden van niet PKVW wijken voor wat betreft het veiligheidsgevoel van de bewoners en veiligheidsaspecten zoals de sociale cohesie, (sociale) overlast en de waardering voor het functioneren van de politie en gemeente. Qua feitelijk slachtofferschap zijn de verschillen minder groot. Daar waar in dit onderzoek significante verschillen zijn gevonden tussen PKVW en niet PKVW wijken zijn ze bijna allemaal in het voordeel van de PKVW wijken. De enige opvallende uitzondering hierop is slachtofferschap van diefstal uit auto welke vooral de bewoners van PKVW wijken blijkt te treffen.

Bouwbesluit

Het bouwkundig verschil tussen PKVW nieuwbouwwijken en niet PKVW nieuwbouwwijken is op woningniveau soms klein. Dit doordat:

- sommige nieuwbouwwijken volgens de eisen van het PKVW zijn gebouwd, maar op één of twee (soms relatief kleine) punten zijn afgekeurd en dus niet het certificaat PKVW Nieuwbouw hebben behaald,
- een deel van de woningen in niet PKVW wijken toch het certificaat Veilige Woning heeft,
- een deel van de eisen ten aanzien van PKVW-woningen sinds 1999 in het Bouwbesluit is opgenomen.

Dit laatste geldt dus alleen voor de eisen ten aanzien van de inbraakwerendheid van woningen. Het Bouwbesluit gaat immers niet over zaken zoals de wijkontsluiting, straatverlichting, parkeervoorzieningen, tunnels, achterpaden en het beheer en onderhoud van de woonomgeving. Eisen ten aanzien van (de inrichting van) de woonomgeving en woongebouwen zitten dus niet in het Bouwbesluit en wel in het Politiekeurmerk Veilig Wonen. Datzelfde geldt voor bijna alle eisen van het PKVW voor woongebouwen. Het Bouwbesluit stelt geen eisen aan o.a. bergingen, collectieve fietsenstallingen, sociale veiligheid in parkeergarages en toegankelijkheid van deze ruimten. Het PKVW doet dit wel.

Conclusies

De resultaten van het uitgevoerde onderzoek laten zien dat bewoners van PKVW nieuwbouwwijken zich in de eigen woonbuurt veiliger voelen dan bewoners uit vergelijkbare niet PKVW wijken. Dit heeft alles te maken met de sociale cohesie binnen de woonbuurt en de overlast die de wijkbewoners ervaren. PKVW wijken kenmerken zich door meer sociale cohesie en minder sociale overlast waardoor bewoners van PKVW wijken zich in het algemeen veiliger voelen dan bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken. De verschillen tussen enerzijds het Bouwbesluit en anderzijds het qua veiligheidseisen meeromvattende PKVW zorgen er blijkbaar voor dat bewoners in PKVW wijken zich veiliger voelen dan bewoners in (qua woningbouw en sociaal-demografische samenstelling vergelijkbare) nieuwbouwwijken zonder PKVW.

Ook over het functioneren van de politie en gemeente zijn bewoners van PKVW wijken positiever gestemd dan bewoners van vergelijkbare niet PKVW wijken. Meer dan in de niet PKVW wijken hebben bewoners van PKVW wijken de indruk dat de politie haar best doet, goede contacten met de bewoners onderhoudt en hen bescherming biedt. Ze vinden dat de politie de zaken efficiënt aanpakt, op problemen reageert, beschikbaar is wanneer dat nodig is en goed met bewoners communiceert. Ook over de gemeente zijn bewoners van PKVW wijken positiever dan bewoners van niet PKVW wijken. Dit geldt zowel voor de bereikbaarheid van de gemeente als de manier waarop de gemeente zich inzet voor de verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in de buurt en bewoners hierover informeert.

Qua feitelijk slachtofferschap valt op dat bewoners van PKVW wijken minder vaak slachtoffer worden van pogingen tot inbraak, maar juist meer van diefstal uit auto's.

Aanbevelingen

In de communicatie naar gemeenten, politie en andere veiligheidspartners is het goed te benadrukken dat het Politiekeurmerk Veilig Wonen Nieuwbouw een effectief middel is om woninginbraak en sociale overlast tegen te gaan en de sociale cohesie en het veiligheidsgevoel van bewoners te versterken. Het PKVW heeft een positieve invloed op de waardering van burgers voor het functioneren voor de politie en gemeente.

Bewoners van PKVW wijken hebben in vergelijking tot bewoners van niet PKVW wijken meer last van diefstal uit auto's. Vier procent van de bewoners van PKVW wijken geeft in dit onderzoek aan de afgelopen 12 maanden in de eigen woonbuurt slachtoffer te zijn geweest van diefstal uit auto. Bij de bewoners van niet PKVW wijken is dat 2,7%. Dat is een opmerkelijke uitkomst. Het PKVW besteedt immers ook aandacht aan het beperken van de gelegenheid tot autocriminaliteit en de resultaten van dit onderzoek suggereren dat die inspanningen niet effectief zijn. Het is dan ook goed om na te gaan wat hier aan ten grondslag ligt en afhankelijk van die uitkomsten te kijken of de keurmerkeisen op deze onderdelen moeten worden veranderd of aangescherpt. Dit zou mogelijk kunnen plaatsvinden door de respondenten uit PKVW wijken die in dit onderzoek hebben aangegeven in de eigen woonbuurt slachtoffer te zijn geweest van diefstal uit auto nogmaals te benaderen en te bevragen over de specifieke omstandigheden van het slachtofferschap.

Afgezien van de vele bevindingen ten gunste van het keurmerk, brengt deze studie ook enkele zaken aan het licht die mogelijk nadere aandacht behoeven. Het PKVW stelt immers een aantal harde eisen ten aanzien van de overzichtelijkheid en verlichting van achterpaden, de afsluitbaarheid van woongebouwen en woningen, de toegankelijkheid van bergingen en het onderhoud van flat en appartementengebouwen die volgens de respondenten uit de PKVW wijken niet altijd zijn gerealiseerd. De aanbeveling is dan ook om met enige regelmaat de experts te laten schouwen of de wijk nog steeds aan alle criteria voldoet.

Literatuur

Boers J., R. van Steden & H. Boutellier (2008), Het effect van positieve en negatieve factoren op veiligheidsbeleving. Een kwantitatieve studie onder inwoners van Amsterdam. *Tijdschrift voor Veiligheid*, nr. 7, pg. 34-52

Coenen, M. (1989), *Hoogbouw en sociale veiligheid in Capelle aan den IJssel: een inventariserend onderzoek bij 8 naoorlogse complexen*, Delft: Delftse Universitaire Pers, Vandalisme, Criminaliteit en Volkshuisvesting deel 6

Hale, C. (1996), Fear of crime: A review of the literature. *International Review of Victimology*, 4 (2), pg. 79-150

Heijden, Y. van der (2010), Interview Marnix Eysink Smeets, lector Public Reassurance, over subjectieve veiligheid. 'Empathie, daar draait het om', *Secondant*, nr. 2, pg. 13-17

Kershaw, C. e.a. (2000), The 2000 British Crime Survey, *HO Statistical Bulletin*, 18/00, London: HMSO

López, M.J.J. & B. Adriaens (2000), *Inbraakanalyse. De mogelijkheden om met behulp van innovatieve misdaadanalyse tot vernieuwende inzichten te komen*. EWC/RCM-advies

López, M.J.J. & A. van Nes (2006), *Ruimte, Tijd en Criminaliteit. Onderzoek naar de relatie tussen de ruimtelijke structuur en de omvang en spreiding van criminaliteit in de steden Gouda en Alkmaar*, RCM-advies/TU-Delft

Luten, I. (red.) (2008), *Handboek Veilig Ontwerp en Beheer. Handboek voor sociale veiligheid in buitenruimten, gebouwen en woningen*, THOTH/SVOB

Nauta, O. (2004), *De effectiviteit van het Politiekeurmerk Veilig Wonen®*. Amsterdam: DSP-groep

Oppelaar, J. & K. Wittebrood (2006), *Angstige burgers? De determinanten van gevoelens van onveiligheid onderzocht*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

VROM (2000), *Mensen wensen wonen. Wonen in de 21^e eeuw*, Den Haag: Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeleid (VROM)

Bijlagen

Bijlage 1. Wegingmethodiek

Bijlage 2. Vragenlijsten

Bijlage 3. Schaalscores

Bijlage 4. Tabellenoverzicht

Bijlage 1. Wegingmethodiek

Doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de veiligheidsbeleving, slachtofferchap en overige veiligheidsaspecten van bewoners van wijken die in 2000 of later zijn gebouwd. Hierbij kijkend naar het onderscheid tussen PKVW en niet PKVW wijken. Om dit goed vergelijkbaar te houden zou idealiter de verdeling van beide steekproeven gelijk zijn aan de verdeling van de Mosaic groepen in wijken vanaf 2000. Van beide steekproeven is de werkelijke verdeling bepaald en de gewenste verdeling. Vervolgens is uit deze verhouding een schaalfactor bepaald. Dit zorgt ervoor dat de uiteindelijke verdeling van beide steekproeven gelijk is aan het gemiddelde van wijken vanaf 2000 en dus dat deze met elkaar vergelijkbaar zijn.

Mosaic verdeling over de respondenten

Mosaic groep	PKVW			Niet PKVW		
	werkelijk aantal	Gewenst aantal	Factor	werkelijk aantal	Gewenst aantal	Factor
A	62	182,931	2,9505	192	192,231	1,0012
B	116	201,8142	1,73978	225	212,074	0,94255
C	120	70,2219	0,58518	95	73,7919	0,77676
D	790	609,1799	0,77111	552	640,15	1,15969
E	431	153,426	0,35598	202	161,226	0,79815
F	122	126,2814	1,03509	118	132,701	1,12459
G	163	205,3548	1,25985	277	215,795	0,77904
H	67	152,0491	2,26939	217	159,779	0,73631
I	35	99,7269	2,84934	103	104,797	1,01745
J	61	166,0148	2,72155	86	174,455	2,02854
Totaal	1967	1967		2067	2067	

Mosaic verdeling over alle wijken na 2000

Mosaic groep	Aantal	Percentage
A	40549	9,3
B	44718	10,26
C	15557	3,57
D	135010	30,97
E	33999	7,8
F	28007	6,42
G	45512	10,44
H	33704	7,73
I	22120	5,07
J	36798	8,44
Totaal	435974	100

Wegingsfactoren

Zoals gezegd is de weging gebaseerd op Mosaic groepen. Dit is een segmentatie die samengesteld is op variabelen zoals leeftijd, kinderen, huur/koop en welstand. De door CCV gewenste criteria (verhouding huur/koopwoningen, grondgebonden woningen verdeeld in vrijstaand/twee onder één kappers en eengezinswoningen, percentage aanwezigheid sociale woningbouw, sociaal economische status, etniciteit, leeftijdopbouw van de bewoners en aanwezigheid parkeervoorzieningen) zouden dan dus ook gedekt moeten zijn. Om dit te controleren zijn ook van deze variabelen controletellingen gemaakt.

Omschrijving	PKVW aantal	PKVW percentage	Niet PKVW aantal	Niet PKVW percentage
Mosaic groep - A	183	9,3%	192	9,3%
Mosaic groep - B	202	10,3%	212	10,3%
Mosaic groep - C	70	3,6%	74	3,6%
Mosaic groep - D	609	31,0%	640	31,0%
Mosaic groep - E	153	7,8%	161	7,8%
Mosaic groep - F	126	6,4%	133	6,4%
Mosaic groep - G	205	10,4%	216	10,4%
Mosaic groep - H	152	7,7%	160	7,7%
Mosaic groep - I	100	5,1%	105	5,1%
Mosaic groep - J	166	8,4%	174	8,4%
Totaal	1.967	100,0%	2.067	100,0%

Omschrijving	PKVW aantal	PKVW percentage	Niet PKVW aantal	Niet PKVW percentage
1 Persoons huishoudens	710	36,1%	770	37,3%
2 Persoons huishoudens	549	27,9%	560	27,1%
3 Persoons huishoudens	303	15,4%	305	14,8%
4 Persoons huishoudens	301	15,3%	315	15,3%
5 Of meer persoons huishoudens	104	5,3%	117	5,6%
Totaal	1.967	100,0%	2.067	100,0%

Omschrijving	PKVW aantal	PKVW percentage	Niet PKVW aantal	Niet PKVW percentage
Hoofd huishouden <25 jaar	97	5,0%	156	7,5%
Hoofd huishouden 25-29 jaar	165	8,4%	165	8,0%
Hoofd huishouden 30-34 jaar	241	12,3%	232	11,2%
Hoofd huishouden 35-39 jaar	279	14,2%	301	14,5%
Hoofd huishouden 40-44 jaar	233	11,9%	254	12,3%
Hoofd huishouden 45-49 jaar	175	8,9%	180	8,7%
Hoofd huishouden 50-54 jaar	157	8,0%	157	7,6%
Hoofd huishouden 55-59 jaar	172	8,7%	176	8,5%
Hoofd huishouden 60-64 jaar	116	5,9%	113	5,5%
Hoofd huishouden 65-74 jaar	179	9,1%	197	9,5%
Hoofd huishouden 75+ jaar	152	7,7%	137	6,6%
Totaal	1.967	100,0%	2.067	100,0%

Omschrijving	PKVW aantal	PKVW percentage	Niet PKVW aantal	Niet PKVW percentage
Alleenstaand of samenwonend zonder kinderen, < 35 jaar	334	17,0%	385	18,6%
Gezin met kinderen, oudste kind 0-5 jaar	260	13,2%	262	12,7%
Gezin met kinderen, oudste kind 6-12 jaar	182	9,3%	183	8,8%
Gezin met kinderen, oudste kind 13-19 jaar	199	10,1%	208	10,0%
Gezin met kinderen, oudste kind 20plus	143	7,3%	145	7,0%
Alleenstaand of samenwonend zonder kinderen, 35-49 jaar	223	11,3%	246	11,9%
Alleenstaand of samenwonend zonder kinderen, 50-64 jaar	308	15,7%	320	15,5%
Alleenstaand of samenwonend zonder kinderen, >= 65 jaar	317	16,1%	318	15,4%
Totaal	1.967	100,0%	2.067	100,0%

Omschrijving	PKVW aantal	PKVW percentage	Niet PKVW aantal	Niet PKVW percentage
Koopwoning	1.251	63,6%	1.345	65,1%
Overig (Particuliere verhuur, tweede huis)	134	6,8%	143	6,9%
Huurwoning	583	29,6%	579	28,0%
Totaal	1.967	100,0%	2.067	100,0%

Omschrijving	PKVW aantal	PKVW percentage	Niet PKVW aantal	Niet PKVW percentage
Lage opleiding	260	13,2%	241	11,7%
Middelbare opleiding	707	35,9%	665	32,2%
Hoge opleiding	1.001	50,9%	1.160	56,1%
Totaal	1.967	100,0%	2.067	100,0%

Omschrijving	PKVW aantal	PKVW percentage	Niet PKVW aantal	Niet PKVW percentage
Beneden modaal	469	23,8%	494	23,9%
Modaal	250	12,7%	217	10,5%
1,5 keer modaal	182	9,2%	189	9,1%
2 keer modaal	460	23,4%	379	18,3%
Meer dan 2 keer modaal	606	30,8%	788	38,1%
Totaal	1.967	100,0%	2.067	100,0%

Omschrijving	PKVW aantal	PKVW percentage	Niet PKVW aantal	Niet PKVW percentage
Vrijstaande woning	163	8,3%	233	11,3%
Twee-onder-één-kap woning	169	8,6%	146	7,0%
Hoekwoning	205	10,4%	194	9,4%
Tussenwoning	955	48,6%	867	42,0%
Appartement	475	24,1%	628	30,4%
Totaal	1.967	100,0%	2.067	100,0%

Omschrijving	PKVW aantal	PKVW percentage	Niet PKVW aantal	Niet PKVW percentage
Herkomst Nederland	1.495	76,0%	1.530	74,0%
Herkomst Overig Westers	248	12,6%	269	13,0%
Herkomst Arabisch	21	1,1%	21	1,0%
Herkomst Oost Aziatisch	20	1,0%	25	1,2%
Herkomst Turks	40	2,0%	43	2,1%
Herkomst Marokkaans	30	1,5%	35	1,7%
Herkomst Surinaams	62	3,1%	78	3,8%
Herkomst Overig Niet Westers	52	2,6%	67	3,2%
Totaal	1.967	100,0%	2.067	100,0%

N.B. Herkomst wordt bepaald op basis van de origine van de achternaam van personen

Uit de controletellingen blijkt dat de gewenste criteria redelijk goed tot goed over de beide steekproeven zijn verspreid. Bij een weging is het nooit mogelijk om voor elke variabele een exacte verdeling te krijgen. Wel kun je de verdeling zo goed mogelijk proberen te maken. Uit de bovenstaande verdeling blijkt dat de weging exact is op de Mosaic groepen, goed tot zeer goed is op huishoudkenmerken (aantal personen per huishouden, leeftijd hoofd huishouden, huishoudsamenstelling en herkomst) en iets minder goed is op sociaal-economische kenmerken inkomen, opleidingsniveau en woningtype. Er zitten meer respondenten met een hoger opleidingsniveau in de niet PKVW steekproef dan in de gewogen PKVW steekproef. Ook zijn er in de gewogen niet PKVW steekproef relatief meer huishoudens met een hoger inkomen en huishoudens die in een appartement wonen. Dit zou in theorie een vertekening kunnen veroorzaken ten nadele van het PKVW. Het is immers bekend dat huishoudens met een lagere opleiding en lager inkomen vaker slachtoffer van criminaliteit zijn dan huishoudens met een hogere opleiding en inkomensniveau (zie o.m. Kershaw e.a. 2000). In concreto betekent dit dat wanneer er al een vertekening zou zijn, deze naar alle waarschijnlijkheid uitpakt ten gunste van de niet PKVW wijken.

Bijlage 2. Vragenlijsten

Tijdens het onderzoek zijn drie verschillende vragenlijsten ingezet.

- I. De eerste vragenlijst gaat over slachtofferschap. Deze vragenlijst is aan *alle* respondenten voorgelegd (2000 respondenten uit PKVW wijken en 2000 respondenten uit niet PKVW wijken).
- II. De tweede vragenlijst heeft betrekking op de veiligheidsbeleving en de verschillende PKVW-elementen. Deze vragenlijst is voorgelegd aan de helft van de respondenten (i.c. 1000 respondenten uit PKVW wijken en 1000 respondenten uit niet PKVW wijken).
- III. De derde vragenlijst gaat over de ‘overige veiligheidsaspecten’, zoals de leefbaarheid van de woonbuurt, buurtproblemen, het oordeel over politie en gemeente en respectloos gedrag. Ook deze vragenlijst is voorgelegd aan de helft van de respondenten (i.c. 1000 respondenten uit PKVW wijken en 1000 respondenten uit niet PKVW wijken).

De vragen uit de eerste en derde vragenlijst zijn overgenomen uit de Veiligheidsmonitor Rijk (VMR) 2008. De vragen uit de tweede vragenlijst zijn door de opdrachtgever en onderzoekers van dit project opgesteld.

Vragenlijst I Slachtofferschap

De volgende vragen gaan erover of u in de afgelopen 12 maanden slachtoffer bent geweest van bepaalde misdrijven

1. Wilt u aangeven welk van onderstaande voorvallen de afgelopen 12 maanden hebben plaatsgevonden? Als u geen slachtoffer bent geweest in de afgelopen 12 maanden van de in deze vragenlijst genoemde voorvallen kunt u dat ook aangeven. MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK
 - Poging tot inbraak in woning >>>>**vraag 2**
 - Daadwerkelijke inbraak in woning >>>>**vraag 3**
 - Diefstal fiets >>>>**vraag 4**
 - Diefstal auto >>>>**vraag 5**
 - Iets gestolen uit auto >>>>**vraag 6**
 - Iets gestolen of beschadigd dat aan de buitenkant van de auto zit >>>>**vraag 7**
 - Diefstal van portemonnee, portefeuille, mobiele telefoon of bijv. sieraden geweld >>>>**vraag 8**
 - Diefstal van portemonnee, portefeuille, mobiele telefoon of bijv. sieraden MET geweld >>>>**vraag 9**
 - Diefstal van andere dingen dan hierboven genoemd >>>>**vraag 10**
 - Vernielingen anders dan auto >>>>**vraag 11**
 - Slachtoffer geworden van seksuele intimidatie of een seksueel misdrijf >>>>**vraag 12**
 - Bedreigd met lichamelijk geweld >>>>**vraag 13**
 - Slachtoffer geworden van mishandeling >>>>**vraag 14**
 - Ander misdrijf dan hierboven genoemd >>>>**vraag 15**
 - Geen enkel van de hier genoemde misdrijven ondervonden in de afgelopen 5 jaar.
>>>>**EINDE**>>>>

SLACHTOFFERSCHAP

2. U heeft aangegeven dat in de afgelopen 12 maanden er wel eens een poging tot inbraak in uw woning is gedaan ZONDER dat er iets gestolen is. Als u meerdere woningen heeft, wordt de woning bedoeld waar uw huishouden het grootste deel van het jaar verbleef. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
3. U heeft aangegeven dat in de afgelopen 12 maanden er wel eens iets gestolen is uit uw woning. Als u meerdere woningen heeft, wordt de woning bedoeld waar uw huishouden het grootste deel van het jaar verbleef. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
4. U heeft aangegeven dat in de afgelopen 12 maanden er wel eens een fiets van u is gestolen. Het gaat om fietsen waarvan u de hoofdgebruiker bent of was. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
5. U heeft aangegeven dat in de afgelopen 12 maanden wel eens uw auto of een auto uit uw huishouden is gestolen. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
6. U heeft aangegeven dat er in de afgelopen 12 maanden wel eens iets UIT een auto van u of uit een auto van uw huishouden is gestolen, bijvoorbeeld een autoradio, cd's, laptop, een jas, een tas, of andere waardevolle spullen van u of iemand anders. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
7. U heeft aangegeven dat er in de afgelopen 12 maanden, afgezien van diefstallen uit auto's, wel eens iets van de BUITENKANT van uw auto of van een auto uit uw huishouden gestolen of beschadigd is. Denk aan spiegels, antennes, wielen, wieloppen, ruitenwissers, bagage op het imperiaal en dergelijke. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
8. U heeft aangegeven dat in de afgelopen 12 maanden wel eens uw portemonnee, portefeuille, mobiele telefoon of sieraden uit uw tas, kleding of van uw lichaam gestolen is, ZONDER dat er geweld werd gebruikt of er met geweld werd bedreigd. (Het gaat hierbij om persoonlijk slachtofferschap van zakkenrollerij.) Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?

9. U heeft aangegeven dat in de afgelopen 12 maanden wel eens uw portemonnee, portefeuille, mobiele telefoon of bijvoorbeeld sieraden uit uw tas, kleding of van uw lichaam gestolen is, terwijl de overvaller daarbij wel geweld gebruikte of dreigde met geweld? (Het gaat er hierbij om dat u persoonlijk slachtoffer was van straatroof.) Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
10. U heeft aangegeven dat er in de afgelopen 12 maanden wel eens andere dingen van u zijn gestolen? Denk aan planten uit de tuin, gereedschap uit een boot, kleding uit een kleedruimte of tent, enzovoorts. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
11. U heeft aangegeven dat er in de afgelopen 12 maanden wel eens iets van u moedwillig is vernield of beschadigd, zonder dat daarbij iets is gestolen? Denk bijvoorbeeld aan vernielingen aan uw tuin, uw fiets of aan de buitenkant van uw huis. Hierbij bedoelen wij niet vernielingen aan uw auto. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
12. Mensen raken soms iemand aan of pakken iemand vast met seksuele bedoelingen op een kwetsende manier. Dat kan overal plaatsvinden: bij iemand thuis, op het werk, op straat etc. U heeft aangegeven dat u dit in de afgelopen 12 maanden wel eens is overkomen. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
13. U heeft aangegeven dat iemand u er in de afgelopen 12 maanden wel eens heeft bedreigd met slaan, schoppen, een pistool, een mes of iets dergelijks, zonder dat u werd aangevallen of mishandeld. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
14. U heeft aangegeven dat iemand u in de afgelopen 12 maanden wel eens heeft aangevallen of mishandeld door u te slaan of te schoppen, of door een pistool, een mes, een stuk hout, een schaar of iets anders tegen u te gebruiken. Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?
15. U heeft aangegeven in de afgelopen 12 maanden, afgezien van de expliciet genoemde voorvallen, slachtoffer te zijn geweest van een ander misdrijf of een poging daartoe? Hoe vaak gebeurde dit in totaal (dus inclusief de laatste keer) in de afgelopen 12 maanden?
 - a. aantal keer in eigen buurt?
 - b. aantal keer elders?

Vragenlijst II Veiligheidsbeleving

Vragenlijst PKVW belevingsonderzoek Versie 5.0

1. Uw algemene veiligheidsgevoel

INTRO

De volgende vragen gaan over uw algemene veiligheidsgevoelens. U kunt het antwoord kiezen dat het meest op u van toepassing is.

Bij een buurt moet u denken aan een onderdeel van een wijk, met een beperkt aantal woningen, ongeveer 50-250.

Een wijk is een gedeelte van een gemeente, bestaande uit 500-3000 woningen.

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	mee oneens	helemaal mee oneens	Niet van toepassing
1.1. Ik voel mij veilig in mijn buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.2. Ik voel mij 's avonds niet veilig in mijn buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.3. Ik voel mij overdag veilig in mijn buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.4. Ik doe 's avonds nooit de deur open als de bel onverwachts gaat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.5. Ik voel mij overdag als fietser veilig in de wijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.6. Ik voel mij 's avonds als fietser niet veilig in de wijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.7. Ik voel mij overdag als voetganger niet veilig in de wijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.8. Ik voel mij 's avonds als voetganger veilig in de wijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1.9. In mijn woning voel ik mij veilig	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Uw wijk

INTRO

De volgende vragen gaan over de wegen die leiden naar en door uw wijk. Deze toegangswegen kunnen relevant zijn voor uw gevoel van veiligheid. Wilt u dan ook 'uw gevoel van veiligheid' in gedachten nemen bij het beantwoorden van de vragen. U kunt hier het antwoord aanvinken dat het meest op u van toepassing is.

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	mee oneens	helemaal mee oneens	Niet van toepassing
2.1. Ik ben tevreden over het aantal toegangswegen voor auto's in mijn wijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.2. Ik ben niet tevreden over het aantal toegangswegen voor fietsers in mijn wijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.3. Wijkbewoners hebben voldoende zicht op	☐	☐	☐	☐	☐	☐

alle toegangswegen naar de wijk?						
2.4. Ik voel mij niet altijd veilig als ik via een toegangsweg de wijk binnenkom	0	0	0	0	0	0
2.5. Ik kan met de auto altijd een veilige route nemen door de wijk	0	0	0	0	0	0
2.6. Ik kan op de fiets altijd een veilige route nemen door de wijk	0	0	0	0	0	0

3. Openbare ruimte (straten, trottoirs, parkeerplaatsen, parken, speelplaatsen en dergelijke)

INTRO

De volgende vragen gaan over de inrichting van uw woonwijk. Bij de beantwoording van deze vragen, dient u ook steeds van uw eigen wijk uit te gaan.

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	mee oneens	helemaal mee oneens	Niet van toepassing
3.1. Er is voldoende verlichting op de openbare weg in mijn wijk	0	0	0	0	0	0
3.2. Als ik buiten loop kunnen bewoners mij niet voldoende zien vanuit hun woningen	0	0	0	0	0	0
3.3. Door de aanwezige verlichting in de wijk, kunnen wijkbewoners elkaar voldoende zien	0	0	0	0	0	0
3.4. Niet alle delen van de wijk zijn voldoende verlicht	0	0	0	0	0	0
3.5. Parkeerplaatsen in de wijk liggen in het zicht van de woningen	0	0	0	0	0	0
3.6. Ik voel mij veilig wanneer ik overdag mijn auto parkeer in de wijk	0	0	0	0	0	0
3.7. Ik voel mij niet veilig wanneer ik 's avonds mijn auto parkeer in de wijk	0	0	0	0	0	0
3.8. Mijn auto staat veilig geparkeerd in de wijk	0	0	0	0	0	0
3.9. De openbare parkeergarage is niet erg overzichtelijk	0	0	0	0	0	0
3.10. Er is voldoende verlichting aanwezig in de openbare parkeergarage	0	0	0	0	0	0
3.11. De openbare ruimte in mijn wijk wordt goed schoon gehouden	0	0	0	0	0	0
3.12. Kinderen kunnen veilig spelen in de wijk	0	0	0	0	0	0

3.13. De hangplekken in mijn wijk ervaar ik als bedreigend	0	0	0	0	0	0
--	---	---	---	---	---	---

4. Tunnels

INTRO

De volgende vragen gaan over tunnels in uw wijk. Onder tunnels verstaan wij een kunstmatig aangelegde onderdoorgang van enige lengte om verkeer mogelijk te maken. Een doorgang onder een gebouw valt niet onder deze beschrijving.

4.1. Heeft u één of meerdere tunnels in uw wijk?

- a) Ja ga door naar vragen over tunnels (v4.2)
 b) Nee ga door naar vragen over kavel (INTRO 5)

	helemaal mee eens	mee eens	Neutraal	mee oneens	helemaal mee oneens	Niet van toepassing
4.2. Ik voel mij veilig wanneer ik door een tunnel loop in mijn wijk	0	0	0	0	0	0
4.3. Ik voel mij veilig wanneer ik door een tunnel fiets in mijn wijk	0	0	0	0	0	0
4.4. De tunnel(s) in mijn wijk zijn slecht verlicht	0	0	0	0	0	0
4.5. De tunnels in mijn wijk zijn in goede staat	0	0	0	0	0	0

5. Achterpaden

INTRO

De volgende vragen gaan in op het achterpad achter uw huis. Onder achterpaden of brandgangen verstaan wij het pad tussen of achter de woningen waardoor men toegang heeft tot de achtertuin en/of schuur.

5.1. Hebt u een achterpad op uw kavel?

- a) Ja ga door naar vragen over kavels (vraag 5.2)
 b) Nee ga door naar vragen over gebouw (INTRO 6)

	helemaal mee eens	mee eens	Neutraal	mee oneens	helemaal mee oneens	Niet van toepassing
5.2. Ik voel mij veilig op het achterpad achter mijn huis:						
5.3. overdag	0	0	0	0	0	0
5.4. 's avonds	0	0	0	0	0	0
5.5. 's nachts	0	0	0	0	0	0
5.6. Het achterpad achter mijn huis is voldoende verlicht	0	0	0	0	0	0
5.7. Het achterpad achter mijn huis is te makkelijk toegankelijk voor onbevoegden	0	0	0	0	0	0
5.8. Ik zou graag zien dat het achterpad wordt afgesloten	0	0	0	0	0	0
5.9. Vanuit verschillende woningen is er niet voldoende zicht op het achterpad	0	0	0	0	0	0
5.10. Als ik gebruik maak van het achterpad achter mijn huis, dan vind ik deze overzichtelijk	0	0	0	0	0	0

6. Gebouw

INTRO

Hieronder vindt u vragen over de flat of het appartementgebouw waar u in woont. Indien u niet in een dergelijke woning woont, kunt u dit aangeven in de volgende vraag.

6.1. Woont u in een flat of appartementgebouw?

- a) **Ja** ga door naar vragen over gebouw (v6.2)
- b) **Nee** ga door naar vragen over woning (INTRO 7)

	helemaal mee eens	mee eens	neutraal	mee oneens	helemaal mee oneens	Nvt/weet ik niet
6.2. Ik vind het prettig om de bewoners van mijn flat/appartementgebouw te kennen	0	0	0	0	0	0
6.3. Ik ken voldoende bewoners van mijn flat/appartementgebouw	0	0	0	0	0	0
6.4. Het is makkelijk voor onbevoegden om mijn flat/appartementgebouw binnen te komen	0	0	0	0	0	0
6.5. Ik voel mij veilig bij de hoofdingang van mijn flat/appartementgebouw	0	0	0	0	0	0
6.6. Ik voel mij niet veilig bij de andere ingangen van mijn flat/appartementgebouw	0	0	0	0	0	0
6.7. Er is voldoende verlichting bij de hoofdingang van mijn flat/appartementgebouw	0	0	0	0	0	0
6.8. Voordat ik de voordeur openmaak, heb ik de mogelijkheid om te zien wie er voor de deur van de woning staat	0	0	0	0	0	0
6.9. Ik heb altijd een sleutel nodig wanneer ik naar de bergingsgang ga	0	0	0	0	0	0
6.10. Er staan altijd fietsen tegen de gevels van mijn flat/appartementgebouw	0	0	0	0	0	0
6.11. Er zijn niet voldoende fietsenstallingen voor bezoekers	0	0	0	0	0	0
6.12. Ik ben tevreden over de schoonmaak van mijn flat/appartementgebouw	0	0	0	0	0	0
6.13. Graffiti wordt snel verwijderd in mijn flat/appartement	0	0	0	0	0	0
6.14. Kapotte verlichting wordt snel vervangen in mijn flat/appartementgebouw	0	0	0	0	0	0

7. Woning

INTRO

Verder nog een aantal vragen over de beveiliging van uw woning. De eerste vragen gaan over uw **ramen en deuren**.

	Ja	Nee	Nvt/Weet ik niet				
7.1. Alle ramen op de begane grond of aan de galerij zijn met een slot afsluitbaar	☐	☐	☐				
7.2. Op de sloten van ramen en deuren is een SKG keurmerk in de vorm van sterren aanwezig (dit keurmerk is herkenbaar aan sterren op het slot)	☐	☐	☐				
		Altijd	meestal	Neutraal	Soms	Nooit	Niet van toepassing
7.3. Wanneer ik mijn huis verlaat, doe ik de ramen op slot		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.4. Wanneer ik mijn huis verlaat, draai ik de voordeur op slot met de sleutel		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.5. Wanneer ik mijn huis verlaat draai ik mijn achterdeur op slot met de sleutel		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.6. Ik haal nooit de sleutel uit het slot van het raam wanneer ik deze afsluit		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.7. Ik haal de sleutel uit het slot van de voordeur wanneer ik deze van binnen uit afsluit		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.8. Ik haal nooit de sleutel uit het slot van de achterdeur wanneer ik deze van binnen uit afsluit		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.9. De sleutels in mijn huis liggen op een vaste plek		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.10. De sleutels in mijn huis liggen niet in het zicht van buitenaf							
		helemaal mee eens	mee eens	Neutraal	mee oneens	helemaal mee oneens	Niet van toepassing
7.11. Ik vind het belangrijk om een rookmelder te hebben		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.12. Ik vind het niet belangrijk om een rookmelder op elke verdieping te hebben		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.13. Ik vind het belangrijk dat ik vanuit mijn huis kan zien wie er voor de voordeur staat		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.14. Ik vind het belangrijk dat zowel mijn voordeur als achterdeur de hele nacht verlicht zijn		☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Certificaat Politiekeurmerk Veilig Wonen

8.1. Bent u bekend met het certificaat ‘Politiekeurmerk Veilig Wonen’?

a. Ja	vraag 8.2
b. Enigszins / wel eens van gehoord	vraag 8.2
c. Nee	vraag 9

8.2. Bent u in het bezit van een woning met een certificering ‘Politiekeurmerk Veilig Wonen’?

- a) Ja
- b) Nee

9. Ten slotte

Tenslotte hebt u hieronder de ruimte om eventuele opmerkingen en/of aanvullingen hieronder in te vullen.

<< TEKSTVAK MAX 75 KARAKTERS >>

Vragenlijst III Overige Veiligheidsaspecten

1. LEEFBAARHEID WOONBUURT

Voor een aantal zaken met betrekking tot uw woning en buurt zouden we u willen vragen om die met een rapportcijfer te beoordelen. Welk cijfer zou u geven van 1 tot en met 10 voor:

- Uw woonomgeving
- De leefbaarheid in uw buurt
- De veiligheid in uw buurt

Allereerst volgt een aantal uitspraken over de buurt waarin u woont. Kunt u voor elke uitspraak aangeven of u het hier helemaal mee eens, mee eens, mee oneens of helemaal mee oneens bent? Als u het niet weet, kunt u dat natuurlijk ook aangeven.

(helemaal mee eens, mee eens, neutraal, niet mee eens, helemaal niet mee eens, weet niet / geen mening)

1. In de buurt zijn de wegen, paden en pleintjes goed onderhouden.
2. In de buurt zijn perken, plantsoenen en parken goed onderhouden.
3. In de buurt is het buiten goed verlicht.
4. In de buurt zijn goede speelplekken voor kinderen.
5. In de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren.
6. De mensen kennen elkaar in de buurt nauwelijks.
7. De mensen gaan in de buurt op een prettige manier met elkaar om.
8. Ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is.
9. Ik voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen.
10. Ik heb veel contact met andere buurtbewoners.
11. Ik ben tevreden over de bevolkingssamenstelling in de buurt.

2. BELEVING BUURTPROBLEMEN

De volgende vraag gaat over een aantal vervelende voorvallen en misdrijven, die in uw buurt KUNNEN voorkomen. Kunt u voor elk voorval/misdrijf aangeven of dit naar uw eigen idee vaak, soms of (bijna) nooit voorkomt in uw buurt?

- Fietsendiefstal
- Diefstal uit auto's
- Beschadiging of vernieling van auto's en diefstal vanaf auto's, bijv wieldompen
- Bedreiging
- Bekladding van muren en/of gebouwen
- Overlast van groepen jongeren
- Dronken mensen op straat
- Mensen die op straat worden lastig gevallen
- Rommel op straat
- Hondenpoep
- Vernieling van telefooncellen, bus- of tramhokjes
- Inbraak in woningen
- Gewelddelicten
- Drugsoverlast
- Overlast door omwonenden
- Straatroof
- Agressief verkeersgedrag
- Geluidsoverlast door verkeer
- Andere vormen van geluidsoverlast
- Te hard rijden
- Parkeeroverlast
- Overlast van zwervers / daklozen
- Overlast door horecagelegenheden
- Vrouwen en meisjes die op straat worden nagefloten , nageroepen, of op een andere manier ongewenst aandacht krijgen
- Jeugdcriminaliteit

5. OORDEEL FUNCTIONEREN POLITIE IN DE BUURT I

73. Welk oordeel heeft u over het totale functioneren van de politie in uw buurt? Bent u daarover:

- Zeer tevreden
- Tevreden
- Niet tevreden / niet ontevreden
- Ontevreden
- Zeer ontevreden
- Weet niet / wil niet zeggen

74. In het navolgende vragen wij u uw indruk te geven over het functioneren van de politie in uw buurt. Ook al heeft u geen directe contacten gehad met de politie, dan vragen wij u toch uw indruk te geven door aan te geven of u het met de volgende uitspraken eens bent of niet.

Kunt u voor de volgende uitspraken over het functioneren van de politie aangeven of u het er (helemaal) mee eens, noch eens / noch oneens of (helemaal) niet mee eens bent? Als u het niet weet of er geen mening over heeft kunt u dat natuurlijk ook weer aangeven.

- De politie biedt de burgers in deze buurt bescherming
- De politie heeft hier contact met de bewoners uit de buurt
- De politie reageert op de problemen hier in de buurt
- De politie doet in deze buurt haar best
- De politie pakt de zaken in deze buurt efficiënt aan.
- De politie bekeurt hier te weinig
- De politie neemt je serieus

75. Kunt u voor de volgende uitspraken aangeven of u het er (helemaal) mee eens, noch eens / noch oneens of (helemaal) niet eens bent?

- De politie weet hoe ze boeven moeten vangen
- De politie wil contact hebben met burgers
- De politie houdt rekening met de wensen van de samenleving
- De politie werkt goed samen met de bewoners
- Als het er echt om gaat dan is de politie er voor je
- De politie is benaderbaar
- De politie informeert de burgers
- De politie bestrijdt succesvol de criminaliteit
- Als het er echt om gaat zal de politie het uiterste doen om je te helpen

6. OORDEEL FUNCTIONEREN GEMEENTE

76. Kunt u voor de volgende uitspraken over het functioneren van uw gemeente waar het gaat om de aanpak van leefbaarheid en veiligheid aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent? Als u het niet weet of geen mening hebt, kunt u dat natuurlijk ook aangeven.

- De gemeente heeft aandacht voor het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in de buurt
- De gemeente informeert de buurt over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt
- De gemeente betreft de buurt bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt
- De gemeente is bereikbaar voor meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt
- De gemeente reageert op meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt
- De gemeente doet wat ze zegt bij het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in uw buurt

77. Kunt u voor de volgende uitspraken over de beschikbaarheid van de politie aangeven of u het er (helemaal) mee eens, noch eens / noch oneens of (helemaal) niet mee eens bent? (helemaal mee eens, mee eens, neutraal, niet mee eens, helemaal niet mee eens, weet niet/geen mening)

- 1. Je ziet de politie in de buurt te weinig.
- 2. De politie komt hier te weinig uit de auto.
- 3. De politie is hier te weinig aanspreekbaar.
- 4. De politie heeft hier te weinig tijd voor allerlei zaken.
- 5. De politie komt niet snel als je ze roept.

7. PREVENTIE I

78. Welke maatregelen neemt u of zijn er genomen om uw woning of uw bezittingen te beveiligen?

- Extra veiligheidsloten of grendels op buitendeuren
- (rol)luiken voor ramen en/of deuren
- Buitenverlichting
- Alarminstallatie in huis
- 's avonds wanneer er niemand thuis is, meestal het licht laten branden
- Zet indien mogelijk fiets in een bewaakte fietsstalling
- Waardevolle spullen altijd meenemen uit de auto
- Waardevolle spullen thuis achterlaten om diefstal of beroving op straat te voorkomen

79. Komt het wel eens voor dat u:

- 's avonds of 's nachts niet open doet, omdat u het niet veilig vindt?
- In uw eigen buurt omloopt of omrijdt om onveilige plekken te vermijden?
- Uw kind(eren) niet toestaat ergens naartoe te gaan bij u in de buurt omdat u het niet veilig vindt?
- Zich onveilig voelt als u 's avonds bij u in de buurt over straat loopt
- Zich niet op uw gemak voelt als u 's avonds alleen thuis bent

8. RESPECTLOOS GEDRAG

80. Respectloos gedrag is gedrag waarbij de grenzen van goed fatsoen worden overschreden. Kunt u aangeven of u **persoonlijk door de hieronder genoemde personen/instanties wel eens respectloos wordt behandeld?**

- Door onbekenden op straat
- Door onbekenden in het openbaar vervoer
- Door personeel van winkels of bedrijven
- Door personeel van overheidsinstanties
- Door bekenden (partner, familie of vrienden)

<<<<<<EINDE vragenlijst>>>>>>

Bijlage 3 Schaalscores en rapportcijfers

Net als in de VMR zijn ook in dit onderzoek schaalscores en rapportcijfers berekend die iets zeggen over de waardering van bewoners over hun woonwijk, sociale cohesie van de buurt, overlast en verloedering en het functioneren van politie en gemeente. Om de vergelijkbaarheid met de VMR te waarborgen is de berekening van deze rapportcijfers en schaalscores op precies dezelfde manier uitgevoerd.

Rapportcijfers

Er zijn gemiddelde rapportcijfers berekend over:

- de woonomgeving – Q84
- de leefbaarheid in de buurt – Q85
- de veiligheid in uw buurt – Q86

Schaalscores

Naast deze rapportcijfers, zijn schaalscores berekend voor de volgende categorieën van samenhangende vragen:

- Sociale cohesie
- Overlast en verloedering:
 - Fysieke verloedering
 - Sociale overlast
 - Verkeersoverlast
 - Overige overlast
- Functioneren van politie en gemeente in woonbuurt:
 - Functioneren van de politie in de buurt
 - Optreden van de politie
 - Vertrouwen in de politie
 - Politie als crimefighter
 - Wederkerigheid politie – burgers
 - Communicatie politie – burgers
 - Functioneren van de gemeente in de buurt

Per schaalscore is hieronder telkens aangegeven uit welke afzonderlijke vragen de score is samengesteld en hoe het resultaat moet worden geïnterpreteerd.

Sociale cohesie

De schaalscore voor sociale cohesie is een van de GSB-III-indicatoren in het kader van het verbeteren van de sociale kwaliteit van de samenleving. Deze score is samengesteld op basis van de mening van de respondenten over een aantal sociale aspecten van hun woonbuurt. Hoe hoger de score op deze schaal, hoe meer de inwoners tevreden zijn over deze aspecten.

De indicator bestaat uit de volgende stellingen:

- de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks – Q92
- de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om – Q93
- ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is – Q94
- ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen – Q95

Voor de schaalscore worden de antwoorden op de eerste (negatief geformuleerde) stelling (de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks) ‘omgekeerd’ gehercodeerd: (helemaal mee eens = 0; mee eens = 1; neutraal = 2; niet mee eens = 3; helemaal niet eens = 4; weet niet, geen mening = missing).

De antwoorden op de drie andere stellingen worden ‘gewoon’ gehercodeerd: (helemaal mee eens = 4; mee eens = 3; neutraal = 2; niet mee eens = 1; helemaal niet eens = 0; weet niet, geen mening = missing).

De waarden worden bij elkaar opgeteld en vermenigvuldigd met 10/16.

Fysieke verloedering

De schaalscore voor ‘fysieke verloedering’ vormt eveneens een indicator in het kader van het GSB-III-beleid ter verbetering van de kwaliteit van de woonomgeving. Ook voor het veiligheidsbeleid (‘Veiligheid begint bij Voorkomen’) vormt fysieke verloedering een indicator.

Deze score is gebaseerd op een viertal vragen over de perceptie van de fysieke woonomgeving.

Hoe hoger de score op deze schaal, hoe ernstiger de respondenten de verloedering ervaren. De indicator bestaat uit de vragen naar:

- bekladding van muren en/of gebouwen – Q102
- rommel op straat – Q106
- hondenpoep op straat – Q107
- vernieling van straatmeubilair – Q108

(komt vaak voor = 2, komt soms voor = 1, komt (bijna) nooit voor = 0; weet niet/geen mening = missing).

De waarden worden opgeteld en vermenigvuldigd met de factor 10/8.

Sociale overlast

Deze schaalscore is gebaseerd op vier vragen naar buurtproblemen die te maken hebben met vormen van gedrag die als ‘ernstig overlast gevend’ kunnen worden aangemerkt. Ook sociale overlast vormt een indicator voor het veiligheidsbeleid (‘Veiligheid’ begint bij Voorkomen’).

Hoe hoger de score op deze schaal, hoe meer dergelijke overlast men ervaart van deze vormen van gedrag. Het gaat om de vragen over de volgende items:

- dronken mensen op straat – Q104
- mensen die op straat worden lastiggevalen – Q105
- drugsoverlast – Q111
- overlast van groepen jongeren – Q103

(komt vaak voor = 2, komt soms voor = 1, komt (bijna) nooit voor = 0; weet niet/geen mening = missing).

Ook hier worden de waarden opgeteld en vermenigvuldigd met de factor 10/8.

Verkeersoverlast

De schaalscore voor ‘verkeersoverlast’ is een samengestelde score van een aantal vragen over in welke mate mensen vinden dat ze in hun woonbuurt last hebben van het verkeer. Hoe hoger de score op deze schaal, hoe meer overlast men ervaart. De indicator bestaat uit

de vragen naar:

- agressief verkeersgedrag – Q114
- geluidsoverlast door verkeer – Q115
- te hard rijden – Q117
- parkeeroverlast – Q118

(komt vaak voor = 2, komt soms voor = 1, komt (bijna) nooit voor = 0; weet niet/geen mening = missing).

De waarden worden opgeteld en vervolgens vermenigvuldigd met de factor 10/8.

Overige overlast

De schaalscore 'overige overlast' is gebaseerd op vier vragen over overige overlast in de woonbuurt. Hoe hoger de score op deze schaal, hoe meer overlast men ervaart. De indicator bestaat uit de vragen naar:

- overlast door omwonenden – Q112
- andere vormen van geluidsoverlast – Q116
- dronken mensen op straat – Q104
- overlast van zwervers/daklozen – Q119
- overlast door horeca – Q120

(komt vaak voor = 2, komt soms voor = 1, komt (bijna) nooit voor = 0; weet niet/geen mening = missing).

De waarden worden opgeteld en vervolgens vermenigvuldigd met de factor 10/10.

Oordeel over de politie en gemeente

Het oordeel van de burgers over de politie en gemeente is gemeten met behulp van een aantal stellingen over het functioneren en de beschikbaarheid en over enkele meer algemene aspecten. De stellingen vormen een aantal clusters waarvoor een schaalscore kan worden berekend.

Functioneren van de politie in de buurt

- de politie biedt bescherming – Q124
- de politie heeft contact met de bewoners – Q125
- de politie reageert op de problemen in de buurt – Q126
- de politie doet haar best – Q127
- de politie pakt de zaken efficiënt aan – Q128

(helemaal eens = 4; eens = 3; niet mee eens, niet mee oneens = 2; niet eens = 1; helemaal niet mee eens = 0; weet niet/geen mening = missing).

De waarden worden bij elkaar opgeteld en vermenigvuldigd met 10/20. Hoe hoger de score, hoe positiever het (totale) oordeel over het functioneren van de politie.

Daarnaast is via enkele stellingen het algemene vertrouwen van de burgers in de politie en de aspecten die daarbij een rol spelen gemeten. Het betreft de volgende aspecten:

Vertrouwen in de politie

Het vertrouwen in de politie wordt gemeten via de volgende stellingen:

- als het er echt om gaat zal de politie het uiterste doen om je te helpen – Q144
- als het er echt om gaat dan is de politie er voor je – Q140

(helemaal eens = 4; eens = 3; niet mee eens, niet mee oneens = 2; niet eens = 1; helemaal niet mee eens = 0; weet niet/geen mening = missing).

De waarden worden bij elkaar opgeteld en vermenigvuldigd met 10/8. Hoe hoger de score, hoe groter het vertrouwen.

Politie als crimefighter

De mening over de politie als crimefighter wordt gepeild via de volgende stellingen:

de politie weet hoe ze boeven moeten vangen – Q136

de politie bestrijdt succesvol de criminaliteit – Q143

(helemaal eens = 4; eens = 3; niet mee eens, niet mee oneens = 2; niet eens = 1; helemaal niet mee eens = 0; weet niet/geen mening = missing).

De waarden worden bij elkaar opgeteld en vermenigvuldigd met 10/8. Hoe hoger de score, hoe meer men de politie als crimefighter beschouwt.

Wederkerigheid politie – burgers

De wederkerige relatie tussen politie en burgers wordt in kaart gebracht met de volgende drie stellingen:

de politie houdt rekening met de wensen van de samenleving – Q138

de politie werkt goed samen met de bewoners – Q139

de politie heeft hier contact met de bewoners uit de buurt – Q125

de politie neemt je serieus – Q130

(helemaal eens = 4; eens = 3; niet mee eens, niet mee oneens = 2; niet eens = 1; helemaal niet mee eens = 0; weet niet/geen mening = missing).

De waarden worden bij elkaar opgeteld en vermenigvuldigd met 10/16. Hoe hoger de score, hoe meer men de relatie tussen burger en politie als wederkerig beschouwt.

Communicatie politie – burgers

Het communicatieve aspect van de politie wordt gemeten met de drie volgende stellingen:

de politie wil contact hebben met de burgers – Q137

de politie is benaderbaar – Q141

de politie informeert de burgers – Q142

(helemaal eens = 4; eens = 3; niet mee eens, niet mee oneens = 2; niet eens = 1; helemaal niet mee eens = 0; weet niet/geen mening = missing).

De waarden worden bij elkaar opgeteld en vermenigvuldigd met 10/12. Hoe hoger de score, hoe meer communicatief men de politie beschouwt.

Functioneren van de gemeente in de buurt

de gemeente heeft aandacht voor het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in de buurt – Q145

de gemeente informeert de buurt over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt – Q146

de gemeente betreft de buurt bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in de buurt – Q147

de gemeente is bereikbaar voor meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt – Q148

de gemeente reageert op meldingen en klachten over de leefbaarheid en de overlast in de buurt – Q149

de gemeente doet wat ze zegt bij het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in uw buurt – Q150

(helemaal eens = 4; eens = 3; niet mee eens, niet mee oneens = 2; niet eens = 1; helemaal niet mee eens = 0; weet niet/geen mening = missing).

De waarden worden bij elkaar opgeteld en vermenigvuldigd met 10/24. Hoe hoger de score, hoe positiever het (totale) oordeel over het functioneren van de gemeente.

Bijlage 4. Tabellenoverzicht

Hoofdstuk 3 Veiligheidsbeleving

- Tabel 3.1 Veiligheidsgevoel in eigen buurt
- Tabel 3.2 Veiligheidsgevoel in specifieke situaties
- Tabel 3.3 Tevredenheid/inrichting van de wijk
- Tabel 3.4 Openbare ruimten in de wijk
- Tabel 3.5 Parkeren in de wijk
- Tabel 3.6 Tunnels
- Tabel 3.7 Achterpaden
- Tabel 3.8 Kennen en gekend worden
- Tabel 3.9 Hoofdingang en voordeur
- Tabel 3.10 Berging en fietsenstallingen
- Tabel 3.11 Schoonmaak en onderhoud
- Tabel 3.12 Veiligheidsmaatregelen
- Tabel 3.13 Gedrag
- Tabel 3.14 Rookmelder
- Tabel 3.15 Zicht vanuit de woning
- Tabel 3.16 Bekendheid met PKVW

Hoofdstuk 4 Slachtofferschap

- Tabel 4.1 Slachtofferschap van vermogenscriminaliteit in de afgelopen 12 mnd. – ongeacht pleegplaats (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)
- Tabel 4.2 Slachtofferschap vermogenscriminaliteit in de afgelopen 12 mnd. – in eigen woonbuurt (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)
- Tabel 4.3 Slachtofferschap geweldscriminaliteit in de afgelopen 12 mnd. – ongeacht pleegplaats (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)
- Tabel 4.4 Slachtofferschap geweldscriminaliteit in de afgelopen 12 mnd. – in eigen woonbuurt (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)
- Tabel 4.5 Slachtofferschap vandalisme in de afgelopen 12 mnd. – ongeacht pleegplaats (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)
- Tabel 4.6 Slachtofferschap vandalisme in de afgelopen 12 mnd. – in eigen woonbuurt (% slachtoffer, PKVW vs. niet PKVW wijken)
- Tabel 4.7 Risico-inschatting veelvoorkomende criminaliteit (% komt vaak voor)

Hoofdstuk 5 Andere Veiligheidsaspecten

Tabel 5.1 Rapportcijfers waardering eigen woonbuurt (gemiddelden)

Tabel 5.2 Overlast (% komt vaak voor)

Tabel 5.3 Verloedering (% komt vaak voor)

Tabel 5.4 Functioneren van de politie in de woonbuurt (% eens)

Tabel 5.5 Beschikbaarheid van de politie in de woonbuurt (% eens)

Tabel 5.6 Vertrouwen in de politie (% eens)

Tabel 5.7 Wederkerigheid tussen politie en burgers (% eens)

Tabel 5.8 Communicatie naar burgers (% eens)

Tabel 5.9 Functioneren van de gemeente in de woonbuurt (% eens)

Tabel 5.10 Respectloos gedrag (% komt vaak voor)

Tabel 5.11 Sociale cohesie (schaalscore)

Tabel 5.12 Overlast en verloedering (schaalscores)

Tabel 5.13 Functioneren politie en gemeente in woonbuurt (schaalscores)